

τὸ εἶπαμε καὶ ἄλλοιτες, νὰ τοὺς ἀφήσουμε μὰ καὶ καλῆ. Σῶναι νὰ κρατήσουμε τοὺς δυὸ τρεῖς ποῦ ἡ ψυχὴ τους εἶναι ἀκόμα νέα, καὶ θὰ εἶναι μὰ καὶ κούραλα νὰ καταστήσουνε τὰ κορμιά τους. Τοὺς ξέρεεις κ' ἐσὺ μὲ ὁ «Νουμᾶς» αὐτουνοὺς.

Καὶ τώρα θυμοῦμαι ἕνα πρῶμα ποῦ δὲν τὸ εἶδα ἀκόμα στὸ «Νουμᾶ», μὰ ποῦ ξέρω πῶς θὰ τὸ δοῦμε κ' ἐκεῖνο, ἴσως νὰρχιζῆ μ' αὐτὸ τὸ φύλλο. Τὴν «Ἀπολογία» τοῦ καινούριου μας τοῦ Σωκράτη. Τὸ μεγάλο Πρόλογο τοῦ δευτερόβγαλτου «Ταξιδιού». — Πρόλογο ποῦ εἶχα τὴν τύχη νὰ τονὲ διαβάσω χειρόγραφο, καὶ ποῦ θὰ εἴξῃ μὲ αὐτὸς τὰστοροπελέμ, του, νὰ τὸ δῆς. Εἰρηνικὸ ὅμως ἀστοροπελέμ ἀνθρώπου ἀληθινὰ σοφοῦ. Τὰ μικρολογήματα, τίς συκοφαντίες καὶ τὰ βροϊδία τὰφίνει σὲ μερικὰ πρωτοπαλήκαρα τῆς ἄλλης μερίδας, ποῦ ὅσο φαντακὰ διαφρετεύουν τὴν καθαρεύουσα, ἀλλο τόσο καὶ ἀνάστατα.

Ἔχω καὶ ἄλλα μερικὰ στὸ τραπέζι νὰ τὰ κοιτάξω καὶ αὐτὰ καμιά Κεριακὴ ἢ οὐλόη. Ἐνα δράμα π. χ. τοῦ Φυτίλη, «Δίχως Ἀκρογιάλι», ποῦ θὰ σοῦ τὸ στείλω καὶ αὐτό. Θέλω νὰ ξαναλουστῶ καὶ μέσα στὴ Ζωὴ τὴν Ἀσάλετη, τώρα ποῦ καλογνώρισα τὴν ἀθανατὴ τῆς πηγῆ. Μὰ πόσα δὲν ἔχω ἀκόμα διπρὸς μου! Ὁ καιρὸς λείπει μονάχα. Κι ὁρίστε γιατί δὲν πηγαίνει σὲ μακρὸς μὴτ' αὐτό μου τὸ γράμμα. Γιὰ καλὸ σου, θὰ πῆς. Ὅμως ἀκόμα δυὸ λόγια πρέπει νὰ σοῦ τὰ πῶ. Αὐτὰ δὲ ποῦ εἶχα στὸ νοῦ μου σὺν ἄρχιζα. Ὅχι γὰρ τὴ διαφορὰ ποῦ βρῆκα μεταξὺ τῆς μᾶς Ρωμοσύνης καὶ τῆς ἄλλης, τῆς λεύτερης καὶ τῆς ζυγωμένης, νὰ ποῦμε. Ἄλλη μελέτη αὐτῆ, καὶ μὰ τίς πορτοκαλιὲς τοῦ περιβολιοῦ σου, τόσο σοβαρῆ, ποῦ τρέμω νὰ τὴν ἀγγίξω. Τρέμω νὰ τὸ ξεστομίσω πῶς ἂν μπορούσαμε νὰ μεταφέρουμε τὴ μὰ σὺν τόπο τῆς ἄλλης θὰ διορθώναμε σὰ μὲ μαγεία τὰ μεγαλύτερά μας ἔθνη κακά. Γιατί, πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ, τοὺς βρῆκα σὺν πῶ θετικῶς, σὺν πῶ σοβαροῦς, σὺν πῶ κατασταλαγμένους τοὺς «Ἐξωτερικοὺς»—καθὼς τοὺς λένε, θαρρῶ, στὴν Ἀθήνα. Καὶ νὰ δῆς πῶς κολακεύονται πῶς τὸ ψυχολόγησα κίολας. Εἶναι τόσο ἀπατηλά ὅμως αὐτὰ τὰ ψυχολογήματα, ὅσα δὲν τᾶχει θεμελιωμένα ξεχωριστῆ μελέτη, ποῦ μοῦ φαίνεται σὺν ἄκαιρο νὰ σοῦ ξετυλίξω ἀπὸ τώρα τὴ θεωρία μου. Ἄλλοιτες, ἴσως.

Τᾶλλο τώρα νὰ σοῦ πῶ. Εἶναι σαράντα χρόνια ποῦ ζῶ στὴν ξένη αὐτῆ χώρα. Θὰ μπορούσα ἴσως νὰ τὴ λέγω καὶ δευτέρῃ μου πατρίδα. Κι ὅμως δὲν εἶναι. Μιλῶ καὶ χωρατεύω μαζί τους, τρώγω καὶ

πίνω μαζί τους, μαζί τους δουλεύω καὶ λογομαχῶ καθμέρη, ἀπὸ τίς ἐφημερίδες τους μαθαίνω τί γίνεται ὁ κόσμος, τὸν ἀέρα τους ἀναπνέω, στὴν οἰκίῃ τους μέσα πλανιέμαι. Κι ὅμως τὸ κατὰ ἐκεῖνο ποῦ σὲ κάμνει τοῦ τόπου, ποῦ σὲ ρουφάει καὶ σὲ ζυμώνει μέσα στὴν ξένη τὴ σκάφη, δὲν τᾶχει ἡ ψυχὴ μου αὐτό. Ὅλα τὰ ξενικά εἶναι ἀπάνω τῆς μὲ τὴν κίωλία γραμμένα. Μιὰ σφουγγαριὰ καὶ ἀφανίζονται, καὶ μνήσκουν ἀποκάτω τὰ χαραγμένα ψηφιά τῆς πλάκας. Τὰ ὄνειρα κ' οἱ λαχτάρες ποῦ θρέφουν ἐσένα, τὰδέσφια μου, τοὺς γειτόνους μας, ὅλους μας τοὺς ὁμοίματους καὶ ὁμόφυλους.

Σοῦ τὰναφέρω αὐτὰ, ὄχι γὰρ νὰ σοῦ δείξω τίποτις ξέχωρα προσόντα, μὰ γὰρ νὰ σοῦ πῶ πῶς τέτοιος εἶναι ὁ Ρωμῖός. Δὲ θάλλῃξῃ, καὶ μὴτε μπορεῖ νάλλῃξῃ. Μίλησα παραπάνω γὰρ τὰ ἔθνη καὶ κακά. Ναι, εἶναι μεγάλα καὶ σοβαρά. Πῶς θὰ πάθουμε πολλὰ μοῦ φαίνεται βέβαιο. Ὅμως τὸ μεγαλύτερο, τὸ φυλετικὸ ξολοθρεμὸ, (γιατὶ ξολοθρεμὸς εἶναι καὶ χρῶμα μοναχὰ νάλλῃξῃ ὁ ἔθνικὸς χαρακτήρας), αὐτὸ δὲν τὸ φοβοῦμαι πῶς θὰ τὸ πάθουμε. Τῶχουν αὐτὸ μερικὲς φυλές, καθὼς ξέρεεις. Ἄν αὐτὲς οἱ φυλές καθίζανε σὲ Συνέδριο, τὴν πρωτοκαθεδρία θὰ τὴν ἐπαιρνε ἡ φυλὴ μας.

Πρέπει νὰ τὰ θυμοῦμαστε λιγάκι καὶ αὐτὰ. Ὅχι μονάχα κλάματα καὶ φωνές. Ἄς πᾶνε οἱ Ἀθηναῖοι νὰ μιμοῦνται τοὺς ξένους. Πάντα Ρωμοὶ θὰ μείνουν, αὐτὸ σοῦ τὸ ἐγγυῶμαι. Ἄς πᾶνε νὰ μᾶς βρίζουνε σὺν τοὺς λέμε πῶς πρέπει νὰ λατρεύουν τὰ δικά τους, καὶ νὰ τὰ περηφανεύονται μάλιστα. Ὅσο καὶ ἂν τὰ σκεπάζουνε μὲ ψευτοφραγμισμοὺς καὶ μὲ ψευτοπαιτισμοὺς, δὲν μποροῦνε νὰ μὴ μᾶς ποροῦν καὶ νὰ μὴ μᾶς ἀγατοῦνε, δηλαδὴ τὴν ψυχὴ μας, ποῦ εἶναι κ' ἡ ψυχὴ τους.

Καὶ τώρα πρέπει νὰ σ' ἀφήσω, ἀγαπητῆ μου, γιατί ἔσβησε κ' ἡ φωτιὰ.

Ὁ ἀδερφός σου
Α. Ε.

Υ. Γ. Ἄφοῦ σοῦγραφα, διάβασα τοῦ Φυτίλη τὸ δράμα «Δίχως Ἀκρογιάλι». Νὰ σοῦ τὸ κρῖνω, δικὴ μου δουλειὰ δὲν εἶναι, ἀφοῦ μάλιστα ἔχουμε στὴν Ἀθήνα μερικὸν κραικῶν, καὶ μάλιστα τέτοιους, ποῦ ἕνας τους τίς προσάλλε θύμωσεν γιατί γύρενε καὶ ὁ Ψυχάρης νὰ κάμῃ τὸν κραικῶν! Αὐτοὶ ἄς κρῖνουν καὶ τὸ Φυτίλη. Ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ μὰ ἀπλοϊκῆ ἐντύπωση. Πῶς μ' ἔκαμε δηλαδὴ νὰ νοιώσω βαθῶ

καὶ κοφτερὸ πόνο τὸ διάβασμά του· πόνο γὰρ τὸν κ' ομοκαὶ γὰρ τὴν ψυχὴ. Γιατὶ ὁ Φυτίλης αὐτὰ τὰ δυὸ ἴσα ἴσα παρατηρεῖ, αὐτὰ τὰ δυὸ ζουγραφεῖ. Καὶ μάλιστα μὲ τέτοια τέχνη, ποῦ λὲς καὶ τοῦκοβαν κ' ἐκείνοῦ τὰ σπλάχνα του οἱ πόνοι ποῦ παράστανε. Τόσο φυσικὰ καὶ ἀβίαστα κ' εἴκολα βγαίνον ὁ διάλογοί του. Ἄν ὁ Λουκᾶς, ὁ ἥρωας αὐτὸς τοῦ Ἰδανικοῦ, εἶναι ἄνθρωπος ποῦ δύσκολα τὰ βροῖκεις ὅλα του σὲ μιὰ πραγματικῆ ψυχῆ, ἂν ἡ Ἀλεξάντρα δειχθεῖ ἀπὸ τὴ μιὰ σημάδια φοβερῆς στενοκορφαλιῆς, — ἴσως ἀποτελεσμά τῆς ἐργαστικῆς τῆς ἀγάπης—καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ψυχολογίει καὶ τὸν ἐραστὴ τῆς καὶ τὸν ἐπιτό τῆς σὺν τὸν ἴδιον τὸν ποιητῆ, αὐτὰ μοῦ φαίνονται σὰ δευτερεύοντα. Τὸ σπουδαῖον εἶναι ποῦ ὁ Φυτίλης τὸ κατάφερε νὰ μὲ συγκινήσῃ, ποῦ δὲν τὸ παθαίνω εἴκολα τώρα. Κι ὄχι μονάχα μὲ τὸ φυσικὸ του τὸν τρόπο, ὄχι μονάχα μὲ τὸ μαγικὸ λεχτικὸ του, μὰ καὶ μὲ μερικὲς κίωμοσο δυνατὲς σκηνές. Λίγουν χάση σὲ τέλος τῆς πρώτης πράξης, ἐκεῖ ποῦ ξεχνιέται ὁ καλλιτέχνης καὶ ἀρχινάει πάλι νὰ διορθῶνῃ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀλεξάντρας του.

Ἄλλο ἔνα. Αὐτὰ τὰ φιλόδοξα καὶ πολιτισμένα ψυχικὰ φαινόμενα ποῦ βλέπουμε ἐδῶ μέσα, γὰρτζεται π. χ. ἡ παράθυρ Σμαράγδα ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἀέρα τῆς τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν Ἀλεξάντρα, καὶ πάλι ὁ Λουκᾶς νὰ λατρεῖ τὴν μονομιᾶς ἰδανικὴ καὶ νὰ συγρονεύονται ὅλα μέσα σ' ἕνα μεγάλο ἰδανικὸ, — κίω μᾶς λένε καὶ αὐτὰ. Μᾶς λένε πῶς ὁ κόσμος τῆς Πόλης, ὁ κόσμος ποῦ μελετᾷ ὁ Φυτίλης, ὅσο καὶ νᾶναι κωϊότερος ἀπὸ τὸ σημεῖον ποῦ τὸν ἔχει στηλωμένο ὁ ποιητῆς, πρέπει νὰ θρέφεται πάντα μὲ ιδέες πλαγιότερες, νὰ βλέπῃ ὁρίζοντα ἀνοιχτότερο ἀπὸ τὸ συνηθισμένο μας τὸν ὁρίζοντα. Σημάδι ποῦ μᾶς μαθαίνει, θαρρῶ, πῶς ὅπως ἄλλοιτες, εἶσι καὶ τώρα ἀπὸ κ' εἶ θὰ μᾶς ἐρῆνῃ ὁ πολιτισμὸς, ἔκ' εἶ εἶναι ἀληθινὸ τὸ κέντρο τοῦ κόσμου μας. Μὰ ἔχουμε καὶ ἄλλα σπουδαιότερα σημάδια αὐτηνῆς τῆς ἀλήθειας, ποῦ καθὼς εἶπαμε παραπίσω δὲν εἶναι τῆς ὥρας ἡ ἀνάλυσή τους.

Ο ΙΑΙΟΣ

Κάποιος ἀπὸ τὴν ἐπαρχία ἔγραψε σ' ἕνα φίλον τοῦ λογιώτατο στὴν Ἀθήνα νὰ τοῦ ἀγοράσῃ μερικὰ βιβλία. Μὰ αὐτὸς τὸ παραμέλησε· κ' ὅταν ὕστερ' ἀπὸ καιρὸ εἶδε τὸ φίλον τοῦ εἶπε: — Τὸ γράμμα ποῦ μοῦ ὑστελες γὰρ τὰ βιβλία δὲν τᾶλαβα.

ΕΛΑ ΝΑ ΠΑΜΕ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ

(Ἡ ἀρχὴ του στὸ 161 φύλλο)

Ε'.

«Ὅλη νύχτα, ὅλο κ' ἔλεγες. Στάθηκα καὶ σὲ παρᾶστεκα, καὶ σοῦ δαλα κρῖα παννικὰ στὸ κεφάλι. Τὰ χέρια σου φλόγες πέταγαν, καὶ τὰ χεῖλια σου ἔτανε φρονιμένα. Ὅταν ἐτέλειωσα νὰ σοῦ λέω, ἀκούσαμε μαζί νὰ σκίζεσαι ἡ σιγαλιὰ σὺν σάβανο ἀπὸ τὸ γέλιο τοῦ μέσα στὴ νύχτα, καὶ τότες ἐσὺ μουρμούριζες κάτι ἀκαταλόγητο. Μέσα στὸ σκοτάδι ἔκαμες νὰ σηκωθῆς, καὶ πάλι ξανάπεσες στὸν καναπέ. Τρόμαξα, σοῦ πῆρα τὸ χέρι καὶ σὺ μοῦ τὸ σφιγγες, μοῦ τὸ σφιγγες, κ' ἐκαίγανε, φωντῶνανε οἱ ἀπαλάμεις σου. Ὅστερα ἔλεγες, ἔτσι: — Ἀκχοῦμπης δῶ καὶ θὰ σὲ ἰδῶ καλλιτέρα μέσα στὸ τρισκόταδο... Ἐλα σιμά στὸ κεφάλι μου ποῦ γυρίζεις, καὶ λίγο εἰπές μου ἀπὸ τὴν ἱστορία ἐτούτη ποῦ μὲ καίει στὰ σπλάχνα σὺν ἀναμένο σίδερο...»

Ἄπὲ ἀναστεινάξες, μοῦ ἔσυρες τὸ χέρι, τὸ ἔγγιζες στὰ χεῖλια σου, σὺν σὲ κάθουνο ἀναφτό. Κιολόλεγες.

— Τονὲ βλέπω ποῦ ὀρμαίει, ποῦ συγκωλιέται σὺν τὸ σερπετὸ στὰ πόδια σου, κουλουριάζεται, στριφογυρίζεις τὸ κεφάλι, βγάνει τὴ γλώσσα ὡσάν τὸ λυσασμένο σκύλο... Ἡ δίψα τοῦ πῆζει τὸ αἷμα στὸ λάρυγγα, ξεραίνεται ἡ πνοή του, ξερομαχάει ἡ ὄψη του, καὶ λαχανιαζει... Καὶ πάλι σέρπει στὸ χῶμα, γλύφει τὴ γῆς, ποῦ ἡ γλώσσα του ματώνει, καὶ πρίσκονται τὰ χεῖλια του... Τὰ χέρια του ἀπλώνει κατασένα, καὶ θέλει νὰ σ' ἀγγίξῃ, καὶ πασκίζει νὰ σὲ μολίψῃ... Μὰ τὰ νύχια του στάζουνε τὸ αἷμα, καὶ λόθρες τὰ κρέατα κρέμασαν ἀπὸ τὰ χέρια ποῦ γδέρνονταν πρώτα, στερνὰ πετσοκόβονται, κ' ἀπὲ ξεκρεατίζονται, καὶ νὰ τώρα τὰ κόκκαλά του... Τὰ λιανὰ κόκκαλα τοῦ κάθε χεριοῦ ποῦ σμίγουνε σὺν καλαμποκάνια καὶ κουρταλᾶνε... Μή, γὰρ τὸ θεὸς, τραβήξου, μὴ σ' ἀγγίξῃ... Μὴ σὲ μαγαρίσῃ... Ἐσὺ ποῦ στέκειες σὺν τὴν Παναγίᾳ μὲ τὸ δάκρυ σου κρεμάμενο στὴν κόχη ἀπὸ τὰ μάτια, ποῦ λάμπει, ποῦ ἀγία λάμπει... Καὶ δὲν καίει τὸ μάτι σου, παρὰ φωτάει... Ἡ ματιὰ ἐτούτου καίει, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς μὲ καφε κοιτάζοντάς σε... Σβύσου, δολερὸ μάτι, χᾶσου στὴν ὄψη του νὰ μὴ μᾶς θωρῆ ἄλλο...

Πῶς μὲ κίει, καὶ πῶς στὰ χεῖλια μου νοιώθω τὴν πνοή του, καὶ στὰ χέρια μου θαρρῶ πῶς πικνω τὰ ξέσαρκά του δαχτύλια... ποῦ κουρταλᾶνε, πῶς κουρταλᾶνε... Μὰ τί γυρεύουνε τὰχα;.. Τί ψάχνουνε μέσα δῶ, καὶ κοντὰ σου τί θὰ γλύψουνε τὰ φεῖδια... καί, τὰ φεῖδια ποῦ σφυρίζουνε στὸν ἀέρα καὶ γλωσσόδέρνουνε τὸ ἄσταχτο φαρμακί... Γιὰ ἰδέξ φεῖδια... καὶ σφυρίζουνε σὺν τίς γλώσσες φωτιᾶς στὴν πυρκαγιά, εἶδες στὴν πυρκαγιά ἀπὸ τὰ δέντρα. ἀπὸ τὰ δάση;.. Ἐτσι βλέπω καὶ πηγαδι κοντὰ, καὶ τὸ νερὸ βαθειὰ, πόσο βαθειὰ, καὶ τὰ φεῖδια... διψᾶνε καὶ γλωσσοκοπανᾶνε τὸ φαρμακί τους στὸν ἀέρα, καὶ στὰ σαλιασμένα τους στόματα, τ' ἀφρισμένα... Νὰ ποῦ δὲ σώνουνε νὰ πιῶνε, καὶ δέρνονται, καὶ σφυρίζουνε στὰ χεῖλια τοῦ πηγαδιοῦ... Τὰ γένεια του πάλι ἀναφυσήσανε κοντὰ σου, καὶ τὸ κερᾶλι του πῶς γελᾶει, πῶς χᾶσκει σὺν νεροκέφαλο... Τὰ δόντια του κάτι ζήτηνε στὸ σκοτάδι... καὶ τὰ χεῖλια του εἶνε ποισμένα σὺν ἀπὸ κεντρὴ σφήκας... καὶ εἶνε γυαλιστερά, γυαλιστερά, γυαλιστερά... Μὰ τί τὰχα πᾶει νὰ κάμῃ... γὰρ φυλάξου στ' ἀλήθειαν... γὰρ ἰδέξ ὁ θεομπαίχτης, σὲ ζυγώνει καὶ γελᾶει, καὶ γλύφει κάτι, σὺν ὅμῳ κρέας, καὶ τῶρα παστρεύεται... σὺν νὰ λύνει πηγο στὸ στόμα κάνει, καὶ σὺν νὰ βυζαίνει διάφορο λεμόνι... Καὶ τῶρα χορεύει, σὺν διάκοις

ΣΤΕΡΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Δούλευε ὁ νοῦς μου κ' ἡ καρδιά,
σκέψη καὶ καρδιοχτύπι
Δίναν στήν πέννα τὰ φρεσά
καὶ τὴ μιλιὰ στὴ γλώσσα...
Τώρα ἡ καρδιά μου ἀρρώστησε
κι ὁ νοῦς μου τώρα λείπει
Σ' ἐκείνη πού τῆς ἔγραψα
κ' εἶπα τραγούδια τόσα.

Δούλευε ὁ νοῦς μου κ' ἡ καρδιά
νὰ βγάλουν τὸ τραγούδι
Ποῦ ταν γιὰ κείνη τὸ νερό
πού θέλει τὸ λουλουδι...

Τώρα γιατί νὰ τραγουδῶ,
στίχους γιατί νὰ γράφω;
Ποῦς θὰ μ' ἀκούσῃ, θὰ τοὺς δῆ,
ἀφοῦ 'ναι αὐτὴ σὸν τάφο;

ΕΝΑΣ

ΤΙΠΟΤΑ

Στὸν Κοιστὴ τὸν Παλαμᾶ

Στὴν ἀρχὴ εἶτανε τίποτα, καὶ τὸ τίποτα τὸ
ἔκαμε ὁ Θεός, καὶ ὁ Θεός εἶτανε τὸ τίποτα.

Δὲν εἶχε μήτε Οὐρανὸ καὶ Γῆ, μήτε ἥλιο καὶ
ἀστρα, μήτε φυτὰ καὶ ζῶα, μήτε ἀνθρώπους. Εἶχε
ἓνα τίποτα ἀπ' ὅλα· κατιτὶ σὰν ἓνα χάος ἀμορφο
κι ἀκατασκέπαστο· μιὰ νύχτα δίχως φῶς· τὴ νύχτα
τῆς ἀνυπαρξίας.

Σὰν εἶδεν ὁ Θεός πὺ τίποτα δὲν εἶναι τίποτα
ἀν δὲν τὸ κάνει κατιτὶ, εἶπε στὸ χάος:

— Χάος! ζύπνησε, κινήσου, λάβε σὰρκα καὶ
μορφή.

Καὶ μονομιὰς γινήκανε οἱ κόσμοι κι ἡ ζωὴ. Καὶ
γιὰ νὰ μείνει τίποτα τὸ ὅ τι γένηκε ἔκαμε καὶ τὸ θά-
νατο.

Ζωὴ λοιπὸν καὶ θάνατος εἶναι τὰ δύο ἀρνητικὰ
τὸ ἓνα τοῦ ἄλλου πὺ κάνουν κατιτὶ· τὸ κατιτὶ
πού γίνεται γιὰ νὰ πεθάνει· πὺ πεθαίνει· γιὰ νὰ
γίνει· δηλαδὴ τὸ τίποτα πὺ μὴς φανέρωσε ὁ Θεός.

χορεύει κίολο σὲ τηράει, πῶς σὲ τηράει!.. Φέγα,
φέγα νὰ γλυτώσῃς... Μὴ γιατί σέ... μὴ γιατί σέ...»
Φώναξες, καὶ πῆγες νάνασηκωθῆς. Σὲ κράτησα στήν
ἀγκαλιὰ μου. Ὑστερα σὲ πιάσανε κάτι γέλοια
σκιαχτερα, κ' ἀπὲ σὲ βάλαν πάλι στὸν καναπέ. Καὶ
σοῦ λεγα.— Κοιμήσου λίγο, καὶ θάλαφρώσῃς, θὰ
σιγάσῃς... Τώρα οὐλα θὰ σωπάσουνε... μὴ φοβᾶσαι
καὶ οὐλα θὰ σωπάσουνε... νὰ καὶ γὼ σωπαίνω, καὶ
δὲ σοῦ λέω ἄλλο... τσιμουδιὰ, μόνο ν' ἀκούω πῶς
χτυπάει τὸ αἷμα στὴ φλέβα σου, πὺ ἔτσι σὲ σφιγγῶ
ἀπὸ τὸ χέρι, πὺ ἔτσι σοῦ ἀπιθῶνα τὴ δαχτυλιὰ
στὸ μελίγγι σου, σὰν βούλα πὺ καίει... Σύχασε
τώρα, μὴ ἀναδεύσαι· καὶ μὴ χλοσκάς... ἄκουσε
πού κοιμᾶνται οὐλα, καὶ πέσε καλά. βαθεῖα στὸν
ὑπνο, καὶ γὼ σὲ παραστέκω, σὲ σφιγγῶ πάντα μὲ
τὸ χέρι μου στὸ δικό σου... Κι' ἀκούω τὸ χτύπο
ἀπὸ τὸ αἷμα σου, πῶς χτυπάει, θὲ μου, πῶς χτυ-
πάει!..

Ἐσὺ ὅλο κ' ἔλεγεσ κάτι. Ἄντριά, σοῦ εἶπα, μὴ
θερμαθῆκες; Στάσου νὰ βάλω τὰ χεῖλια μου στὸ
κούτελό σου, νὰ ἰδῶ μὴν ἐθερμάθῃκες... Ναι, πῶς
καίει τὸ κούτελό σου σὰν πλάκα καυμένη στὸν ἥλιο
μεσημεριοῦ, τὸ καλοκαίρι...

Καὶ ὕστερα σιγαλιότερα, σκιαχτά, σφιγγοντάς
σου τὸ χέρι περισσότερο, καὶ ζυγώνοντας τὸ πρόσωπό

Ἄπ' ὅλα τοῦ Θεοῦ τὰ ἔργα τὸ πιὸ τέλειο πὺ
ξέρομε εἶναι ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ σκόνη μὲ τὴ σκόνη κάνει γῆ, φωτιά, νερό·
τίς θάλασσες, τοὺς ποταμούς, τὰ σύννεφα, τὰστρο-
πελέκια, τὰ φυτὰ, τὰ ψάρια, τὰ πουλιὰ, ζῶα μι-
κρὰ μετὰ μεγάλων. Ὅλα ὅμως γίνονται, ζεγίνου-
νται καὶ ξαναγίνονται χωρὶς νὰ ξέρον τίποτα.

Ὁ ἄνθρωπος μονάχα ξέρει ἀπὸ τὸ τίποτα νὰ
φκιάνει κατιτὶ καὶ ξέρει πὺ τὸ κατιτὶ πὺ φκιάνει
εἶναι τίποτα. Γιατὶ τὸν ἄνθρωπο τὸν ἔκαμε ὁ Θεός
στ' ἀχνάρι του ἀπάνω, τοῦδωκε τὴ γνώση, κι ἔτσι
κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση, ἐνῶ ἐκεῖνος τώρα ἀνα-
πάθεται ἐμεῖς δημιουργοῦμε ὁλοένα νέα τίποτα.

Καὶ τί δὲν κάνομε; — Ποῖος ἔκαμε τὸ σιδηρό-
δρομο καὶ τὸν τελέγραφο; Ποῖος βρῆκε τὸν ἀτμὸ
καὶ τὸν ἠλεκτρισμό; Τὸ ἀερόστατο καὶ τὸ ἀεροκί-
νητο; Ποῖος ἔφκιασε τίς γλώσσες καὶ τίς ἐπιστῆ-
μες; τὴ φιλοσοφία καὶ τὰ πολιτεύματα;

Σὰν πὺ ἀλλάξαμε μὲ τὸ μυαλό μας ὅλα, ἀν
κατέβαινε στὴ Γῆ, νὰ περπατήσῃ ὁ Θεός, δὲ θὰ τὴ
γνώριζε. Ὁ θάμαξε κι ὁ ἴδιος βλέποντάς μας νὰ
χωρίζομε καὶ νὰ ἐνώνομε, νὰ χτιζομε καὶ νὰ χα-
λοῦμε, νὰ βολέβομε νὰ ξεβολέβομε κι ὅλο νὰ τε-
λειοποιοῦμε τὴν ἀτέλειωτη τοῦ τίποτα δημιουργία
μὲ μορφὲς καινούριες, μὲ ἰδέες πιὸ σαφὲς καὶ μὲ κα-
μώματα πιὸ ὀραῖα πὺ εἶναι ὅσες φκιάσες τόσες καὶ
καταστροφές.

Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος;

Μιὰ ἀρρώστια, ἓνα τίποτα τὸν κάνει τίποτα σὲ
μιὰ στιγμὴ· τὸ σάπιο τίποτα πὺ θάβομε στὸ τί-
ποτα.

Τοῦ νοῦ τὸ ἔργο μένει τάχα;

Ἄνθρωπος γεννᾶται κι ἄνθρωπος πεθαίνει· καὶ
τοῦ νοῦ τὸ ἔργο ὅσο πιότερο αὐξάνει τόσο πιότερο
καὶ μεταβάλλεται. Ἡ χτεσινὴ ἀλήθεια εἶναι ψέμμα
σήμερα κι ἐκεῖνο πὺ θαρρούσανε γιὰ πλάνη πρὸ χι-
λιάδες χρόνια εἶναι τώρα μιὰ κοινὴ σοφία πὺ ξέ-
ρουν τὰ παιδιὰ.

Ἄφτὸ ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τὸ λέμε πρόοδο. Ἄν
τὸ καλοσυλλογιστεῖς δὲν εἶναι παρὰ μιὰ μεταβολὴ
τοῦ τίποτα σὲ τίποτα.

Καὶ ὅμως ζοῦμε κι ἐργαζόμεστε κι ἀπολαβαί-
νομε, ἐστῶντας καὶ μιὰ μέρα, γιατί λέμε ὅτι κάτι
κάναμε στὸν κόσμο, κατιτὶ προσθήσαμε στοῦ νοῦ τὸ

μου στὸ δικό σου·

— Ἄντριά, γιὰ δὲ μοῦ μιλάς;.. Πῶς ἀνασαι-
νεις βαρεῖς... Σκιαζομαι, Ἄντριά, πῆς μου τίποτα...

Ἡ ἀνάσα σου μόνο ἀκουγόντανε. Τὴν ἐνοιωθα
στὴν ὄψη μου σὰν λίθα, καὶ σὰν ἔχνα στὸ λιθοῦρι.
Ἐσκέλεψες, ἀνταρσῦτηκες, ἀνάγυρες τὸ κεφάλι σου.
Σὲ κράτησα. Μὲ κοιτάξες παρὰξένα, ἀλαφιασμένα,
καὶ εἶπες σιγά, πὺ μόλις ἀκούσα·

— Πὺ εἶμαι!..

Ἄπὲ ψάχνοντας στὰ χέρια μου, βάνοντας τὰ
δαχτυλιὰ σου στὰ δικὰ μου, ἔτσι πλέχοντάς τα
ἐκεῖ, σὰν σκιαγμένα, ἐχαμογέλασες.

— Θεανῶ μου... γλύτωσες;.. μοῦ εἶπες κοιτά-
ζοντάς με μ' ὀλογοῦρλωτα μάτια μέσα στὸ σκοτάδι.

— Σῶπα, σοῦ εἶπα σιγά, σῶπα γιατί κάτι
νοιώθω νὰ ζυγῶνῃ ἐδῶ, κάτι ἀκούω ἔτσι σὰν νὰ
σαράνῃ τὰ σκοτάδια, σὰν ν' ἀνεμίζῃ τὸν τρόπο ὀλό-
γυρὰ μας... Κοντοζυγῶνε πάντα, καὶ τὰ βήματά
του ἐρχονται ὡς μὲ τὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ πετσί μου,
ὡς μὲ τὴν ἀνατριχίλα του... Καὶ μὲ φυσᾶνε τὰ
χνῶτα του σὰν τοῦ βωδιοῦ τὸ φύσημα, καὶ μὲ γλύ-
φουνε οἱ ἔχνης του... Ἀνανόθηκε, καὶ πασπατεύει
στὸ σπῆτι νὰ μ' εὔρη. Μὴ σκιαχτῆς ὀλότρελα, καὶ
νῆρθε μὴ σκιαχτῆς. Ἄκου τόνε πὺ ἀρβολάει, καὶ
κοντοζυγῶνε. Κεῖνη ἡ πόρτα νὰ μαρμαρώνει... Νὰ

ἔργο· μιὰ ἰδέα, μιὰ ἐφεύρεση, μιὰ μηχανή.

Ὁ ἄνθρωπος πεθαίνει· καὶ τὸ ἔργο του πεθαίνει
μὰ ἡ ἀνθρωπότη ὅλο καὶ πολένει, ὅλο καὶ δημιουρ-
γεῖ. Ὁ νοῦς δὲν πάθει. Μεταβαίνει ἀπὸ γενεὰ σὲ
γενεὰ, ἀπὸ αἰῶνα σὲ αἰῶνα, ἀπὸ τὸ ἄτομο στὸ
ὅλο, κι ἀπ' τὸ παρελθὸ στὸ μέλλο.

Ἄλλοίμονο! Ἄν γίνει πάλι ὁ Κατακλυσμὸς
τοῦ Νῶε, πάνε ὅλα! Ἄν τσουγκρίσει μὲ τὴ Γῆ
κανένας ζέστρατος κομήτης, βράστα! Σὰν γεράσει
καὶ ἡ Γῆ σὰν τὸ Φεγγάρι, τί θὰ μείνει;

Τίποτα.

Ἀνέβηκα στὴν πιὸ ψηλὴ κορφή ἐνοῦς βουνοῦ κι
ἀποσταμένος κάθισα κι εἶδα τὴ Γῆ νὰ χάνεται.
Ἐκεῖνο τὸ ψηλὸ βουνὸ εἶμουνα ἐγὼ, πὺ ἔχτισα τὸν
ἐαφτό μου μοναχός μου, καὶ τὸν ψήλωσα μὲ κό-
πους καὶ μὲ μόχθους ὡς τὸν οὐρανὸ.

Καὶ εἶπα:

— Ὅχι! δὲν πεθαίνω ἐγὼ. Ἐχει κι ἄλλο κό-
σμο ἀπὸ τὴ Γῆ· τὸν κόσμο τῆς ἀθανασίας.

Ἐνα ἄστρο μοῦ ἀπάντησε:

— Ἡ γνώση κάνει γνώση καὶ ὁ κόσμος κόσμος. Τί-
ποτα δὲ ζεῖ αἰῶνα μήτε πεθαίνει. Τίποτα δὲ χάν-
νεται. Ἄν ζοῦσε κατιτὶ αἰῶνα, τὸ τίποτα δὲ θὰ
ὑπῆρχε. Ἄν ἀπόθαινε γιὰ πάντα, τίποτα δὲ θὰ εἶ-
τανε κατιτὶ. Ζωὴ καὶ θάνατος, ὕλη καὶ νοῦς εἶν'
ἓνα· ἓνα ἄναρχο κι ἀτέλειωτο, ἓνα παγκόσμιο, ἄ-
πειρο τίποτα.

Νὰ τὸ πιστέψω;

Ἄλλὰ τί μὲ ὠφελεῖ κι ἂν τὸ πιστέψω; — Ὅσο
μεγαλῶνα τὸ ἐγὼ μου, τόσο πιὸ μεγάλο, τόσο πιὸ
παγκόσμιο γίνομαι τίποτα!

Εἶμαι λοιπὸν μωρός καὶ νὰ περιφρονῶ τὸ τίποτα
τοῦ κατιτὶ, καὶ νὰ ἀφωσιόνομε στὸ κάτι τοῦ τί-
ποτα τοῦ κόσμου. Δὲν ἀξίζει νὰ λυπάται καὶ νὰ
χαίρεται κανεὶς γιὰ ἓνα τίποτα. Πεῖτε πὺ τίποτα
δὲν εἶπαμε. Ἡ μᾶλλον πεῖτε πὺ σὰς ἔγραψα τί-
ποτα περὶ τίποτα.

Πόλη 17 τοῦ Σετέβρη 1905

ZACHARIAS ΦΥΤΙΑΗΣ

Κάποις λογιώτατος θέλοντας νὰ πουλήσῃ τὸ σπῆτι
του, πῆρε μιὰ πέτρα ἀπ' αὐτὸ καὶ τὴ γύριξε γιὰ δαίγμα.

Κάποις λογιώτατος θέλοντας νὰ μάθῃ, ἂν εἶναι ὁ-
μορφος, ὅταν κοιμᾶται, πῆρε ἓνα καθρέφτη, κι ἀφοῦ ἔ-
κλεισε τὰ μάτια του, καθρεπτιζόνταν.

κλεινε σιδηρόπορτα μαγεμένη... Ἄκου τος, ἐρχεται
βαρὺς... Ὡ θε μου, σκούλαξε, μὴ μιλάς, μὴ σαλεύ-
εις... Τώρα εἶνε στὴ σάλα, τὸν βλέπω πὺ στάθη-
κε... Τώρα περπατεῖ καταθῶ, σὰν νὰ τοῦ μύρισε
στὸν ἄγέρα κάτι, ἀκλουθᾶει τὰ βήματά του... Καὶ
τώρα τηράζει τὴν πόρτα, πασπατεύει στὴν πόρτα...
σὰν νὰ σέρνουνται ἀνεμικά, καὶ σὰν νὰ πέφτουνε μα-
γεμένα χέρια στὴν πόρτα, νὰ τὴν ψάχνουνε, νὰ τὴν
ξεπατᾶνε, νὰ τὴ μυστικορωτᾶνε... Νάτονε! Ἄσπρωγε
ἄσπρωγε μέσα στὸ σεντόνι του, στὸ σάβανο σεντόνι
του. Στέκει. Κοιτάζει ἐδῶ, καὶ τὰ μάτια του λυῶ-
νουνε ἀπάνω μας σὰν τ' ἀστέρια στὴν αὐγὴ. Κα-
λοπροαίρετα μάτια, ἢ μάτια φερμένα ἀπὸ τὰ κα-
ταχθόνια;.. Καὶ περιμένε, περιμένε ν' ἀκούσῃς τί
θὰ εἰπῇ. Ἀνθρωπινὸ αἷμα τάχα τοῦ μυρίζεις, ἔτσι
περιμένω ν' ἀκούσω σὰν τὸν δράκοντα νὰ εἰπῇ...
Ἀνθρωπινὸ αἷμα μοῦ μυρίζεις...

— Θεανῶ!.. ἐφώναξε. Ἡ πόρτα δὲν ἄνοιξε. Ἡ
φωνὴ του τὴν ἔμπωξε, πέρασαν ἀπὸ τίς χαραμάδες,
ἀπὸ τ' ἀνοιγματα, κ' ἔπεσε σὰν ψῶφιο φεῖδι στὰ
στήθια μου τὰ χιονισμένα, σὰν γλυστερὸ ψῶφιο φεῖδι
πού ἀναδεύει ἀκόμα τὴν οὐρὰ. Ἡ πόρτα τώρα ἀρ-
βάλλησε. Σπρώχγεται, ἀναστενάζει, μὰ ἡ ὄρη του
λυγίζει ἐκεῖ, ἡ ὄρη του ἢ ἔκαστερη, ἢ ταπεινὴ, πὺ
φτάνει ὡς μὲ τὸ χᾶδι νὰ μοῦ φαίνεται. Ἡ καρδιά

ΚΑΘΑΡΕΒΟΥΣΑ ΚΑΙ ΜΑΛΛΙΑΡΗ ΑΔΕΡΦΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Σε μιὰ φιλενάδα και σε μιὰ δχτρισσα

Αυτό το απόγιομα της Κυριακής θα γενόντανε μιὰ ποδηλατική κούρσα στο δμορφο κι' άνησοτολι-
σμένο χωριό Γαστούρι από συγγενείς, φίλους, γνω-
στούς κ' έρωτευμένους. Τά πρόσωπα ήσαν καμμιὰ
πεννηνταριά. Νιοί, νιές, γυναίκες και άντρες. Φαν-
τασταίτε λοιπόν τί προετοιμασίες, τί κουστούμια, τί
χτενίσματα, τί χτυποκάρδια και τί έλπίδες.

Είταν τέσσερεις απόγιομα π' όλη ή συντροφική
με γέλια, με βοή, με τρεξίματα, με χαμόγελα, με
γύρους δοκιμαστικούς και έπιδειχτικούς, με κομπλι-
μέντα και ύποκλινίσματα συνκντήθηκε στο μεγάλο
δρόμο.

Η παρέλαση και ή πορεία είταν ταχυδρομική,
ηλεκτρική, στρατιωτική και σχινοβατική, τά κα-
λαμπούρια έπαιρναν κ' έδιναν, οι λεπτές και νόστι-
μες ειρωνίες σιροπίζονταν δώ κ' εκεί σα νερατζάν-
θια που τ' άρπάζει το λεπτό άεράκι το γλυκόπνοο,
για να γλυκοκαϊδέψη και στεφανώση ζέπλεκα χρυσά
μαλλιά και οι ματιές οι γλυκές και φλεγερές πο-
λιοκοῦσαν κ' έριχναν προμυχώνες και κάστρα, ένω
ή χαρά ή ζάστερη ή ή κρυφή και ντροπιασμένη έκεί
στη συντροφιά τους βασιλεύε.

Σε λίγο έφτασαν. Όλοι πεταχτοί κατέβηκαν
και καθησαν στο φημισμένο καφενείο της «Μπέλ-
λας Βιέννας» ζευγάρια, παρέες ή χωριστά. Τότε
πλιά άρχισαν οι χαιρετισμοί, τά καλημέρα σας, πώς
έχετε; πώς είσθε; τά εύχαριστώ, τά γλυκόλογα και
οι σύστασες.

— Θά μου επιτρέψετε, δεσπούνη, να σας πα-
ρουσιάσω την ζαδέφρη μου Φιφή; Έχει την καρδιά
σας και τά αισθήματά σας. Τρελλαίνεται για
πάνθη, για την ποίηση, για τις έκδρομές και για
κάθε ώραίο. Με την αγάπη σας θα γενήτε φίλες ά-
χώριστες σαν αδερφές.

— Αναμφιβόλως, εξαδελφέ μοι, αλλά λίαν
ύψοις, Δημητράκη μου, την Φιφήν σου. Έσφιζαν κ'
οι δυο τά χέρια γερά και θερμά μ' ένα χαμόγελο
και γλυκομιλώντας τραβήξαν πάρα πέρα.

Αυτή ή σύσταση του εξαδερφου έφτασε να γενή
άρχη μις άθώας και παιδικής φιλίας.

Η Μαρίκα με τή Φιφή έγιναν απ' αυτές τις
φιλενάδες που εντός και γρήγορα, γρήγορα άνοιγουν
την καρδιά τους, σαν τά γιοφύλια που άνοπόμονα
προσμένουν μιάν άχτίδα της χαραυγής για ν' άνοι-
ξουν το μυρωδάτο στόμα τους και ευωδιασμένα μι-
λήσουν σε κάθε άνθό.

Μέρες πέρασαν κι' όλος ο κόσμος μιλούσε για
αυτή τή φιλία της Φιφής και της Μαρίκας. Είταν
άχώριστες. Στόν περίπατο, στο θέατρο, στο λου-
τρό, στις έκδρομές όλοῦθε, μαζί αδερφωμένες ήσαν.
Καθίνας τις καμάρωνε και καθμιὰ τις ζήλευε.
Κι' αυτές ήσαν εύτυχισμένες και χαρούμενες, γιατί
μπορούσε ή μιὰ της άλλης να της μιλήση εμπιστευ-
τικά, να της άνοίξη την καρδιά της, να της πη τά
μυστικά της και τά μυστήριά της.

Τέτιες αδερφικές φιλίες έχουν πάντα παρηγοριά
στις νιές τις ευαίσθητες και άδύνατες, που πότε
ένθουσιάζονται και πότε καρδιοχτυπούν ή κλαίνε
στο μικρότατο του βίου των συγνίφιασμα. Σιγά,
σιγά μιὰ μέρα τόσο και των δυο ή καρδιά άνοιξε,
που μιλήσαν για τον έρωτ τους πόθο, τον έρωτα. Φαν-
τασταίτε τί χαρά!

Η μέρα αυτή είταν άνοιξιάτικη. Όλα ζεστά,
όλα άνθισμένα, χαρούμενα κι' άθώα περνούσαν τρελ-
λά και χαιρετούσαν άξέγνοιαστα τή νιότη του χρό-
νου. Κάθε μελωδία των πουλιών, κάθε τρεμουλια-
σμα των δέντρων, κάθε πνοή του άγέρα έφερε μιὰ
άκατανόητη άνατριχίλα στο κορμί το παθιασμένο,
στο άδύνατο κορμί, που μιὰ φορά σαν ζάννιζε και
είδε το Φώς έζήτησε κ' έφώναξε ένα Θεο με παρη-
γοριά κ' έλπίδα.

Περπατώντας κ' οι δυο από το χέρι χανόντανε
μέσα στο δάσος, στις μυρσίνες, στη χλόη, στις δά-
φνες και στα χλωμά γιοφύλια, ένω ή ματιά τους
ταπεινή κ' εύχαριστημένη έχόρταινε από κάθε χρώ-
μα κι' άνθό, γλυκομαρτυρώντας το ροδαλό στομα-
τάκι τους τόσο και τόσο. Τί εύλογημένη μέρα
είταν εκείνη. Η Χάρη και ή Αγάπη όλοῦθε έλαμ-
παν και ο Έρωτας μαζί τους ο παναγνος και πα-
ναιώνιος, ο παιγνιδιαρής Έρωτας άλύπητα με τά
βέλη του χτυπούσε τις καρδιές, όσο να βγάλουν
αίμα...

— Είπέ τον λοιπόν, είπέ τον. Της είπε σιγαλά
και με κάποιο πείσμα ή Φιφή.

— Μά επί τέλους θα σου τον μολογήσω, άφου

τόσο το ζητάς. Αλήθεια, δεν πρέπει τίποτα να
σου κρύψω, κρού πλιά γινηκάμε αδερφές κι' άχώ-
ριστες. Αυτός που μου βασανίζει την καρδιά με μιὰ
άτελειωτη μαγεία, αυτός που μ' έχει σκλάβο και
κυρά του είναι: ο Άλεξάντρος, ο αδερφός του...

— Γεωργίου ίσως;

— Ναι, ναι, αυτός. Είπε ή Μαρίκα με κά-
πιο ένθουσιασμό και κρατώντας την καρδιά της.

— Ό ύψιστη χαρά, ο όλα εύτυχία εύτυχιών!
έφώναξε ένθουσιασμένη και, σαν τρελλή ή Φιφή,
σφίγγοντας στην άγκαλιά τή Μαρίκα.

Λίγες στιγμές έμειναν έτσι, κ' έπειτα καθι-
σμένες κ' οι δυο στη μαλακή χλόη άρχισαν να σι-
γομιλούνε, σα να ροδόντανε μήπως κανείς τους έρ-
πάξη τά μυστικά τους, την εύτυχία τους. Και τέ-
τοια εύτυχία, που ν' άγαπούν κ' οι δυο, δύο
αδερφούς.

Όρες πέρασαν έτσι κρυφομιλώντας και κρού
είπαν τόσα και τόσα, που μπορεί να πούν δυο έρω-
τευμένες φιλενάδες π' άγαπούν δυο δμορφα κι' εύγε-
νικά αδερφάκια, σηκώθηκαν χαρούμενες, ελεύτερες,
πεταχτές, παιγνιδιαρές για να χαιρετήσουν, έτσι
εύτυχισμένες, τή φύση και μπρός στο βωμό της να
κάμουν κάποια δέηση και μυστική προσευχή απ' αυ-
τές που ψιθυρίζουν κάποτε θερμά, τρεμουλιαστά,
χείλια έρωτευμένων.

— Δεν δύναμαι να σοι έκφρασθώ, προσφιλής
μοι Μαρίκα — έλεγε ή Φιφή — ύπαιον έρωτ πόθον
και ποίαν συνέπαρση αισθάνεται ή καρδιά μου εν
τῆ περιβαλλούση τάτῆ της φύσεως μαγεία. Η
άρωματώδης άτμόσφαιρα και ή γεύσεσσα κύρα με
ήλεκτρίζουσι και μ' άνυψούσιν εις όνειρώδη πε-
ρέοντα έπη και εις θέτους παραλογισμούς διά το
ιδανικόν μοι αυτό όν, όπερ όνομαζεται Γεώργιος.

— Χρυσή μου Φιφή. Κ' εγώ στην καρδιά μου
αυτή τή στιγμή αισθάνομαι κάτι θεο και ούράνιο.
Την καρδιά μου σφίγγει μιὰ θερμή και μιὰ μαγεία
που μιὰ φωνή μυστική κι' άπόκρυφη μου λέει, άγά-
παι, άγάπα. Κι' αυτή ή παρθενική φύση μου γε-
λάει τόσο παρηγορητικά, σα να μου λέγε «άγάπαι,
γιατί τά χρόνια περνούν και πάνε χωρίς γυρισμό».

— Παρόλθον τρεις μήνες, άρ' ής έσχισθήην
μετά του Γεωργίου μοι. Τρεις μήνες δι' έμέ ύπήρ-
ξαν εις αϊών βασάνων και άπολαύσεων. Μέχρι: ού
άφρονται αι ψυχαι άφοτέρων να συνδιαλέγονται
διά της γλώττης των έρωτύλων, εγώ ή δίστηνος
γιγνώσκω τί ύπέστην και ή πάλλουσα ως έκκερμές
ώρολογίου καρδιά μου.

μου σφυροκοπάει τις ζιμωτές πρόκες στα στήθια μου,
και χορταίνουν τά μάτια μου νύχτα. Άνοίγω τά
χείλια, που ξερολογώνε και ή πνοή μου φρύγει το
λάρυγγα.

Έσηκώθηκα από σιμά σου, σαν άκρουμαστική
καλά πρώτα να ιδώ που βρίσκεται. Μου φάνηκε
πώς μου φώναζε. Έστειρα έπιασα πάλε το χέρι σου,
κι' απε άπίθωσα τά δάχτυλά μου στα μάτια σου.
Τά βλέφαρά σου έπαιζανε σαν τά φτερά λαβωμένης
πεταλούδας. Σου μιλήσα σιγά. Αντρέα, Αντρέα!
Ούτε φωνή ούτε άκρόαση. Θέ μου, πρέπει να φύγω,
πρέπει να πέσω μπρούμητα, να περπατήσω με τις
άπαλμαξες, να φτάσω ζαγ στην κάμαρά μου άφι-
νοντας σε μονάχο έκεί. Κι' ωστόσο έπρεπε. Παίρνω
φώρα για να τ' άποφασίσω, και οι άρμοί μου ήτανε
λυμένοι, και μου φάνηκε πώς έσύ με κράτη-ες από
το φουστάνι, και πώς μου είπες σαν με τή φωνή του
πατέρα.—Που πές;

Και μεμιάς ή πόρτα άνοίγει, άνοίγει με το φώς,
και φαίνεται ή παρουσία του, μιὰ δεύτερη παρουσία
για μένα, που ή κρίση έπεφτε άπάνωθές μου, και
βάραινε, πόσο με βάραινε.

Βάδιζε προς τά μές χωρίς να δείγνη πώς μές
είδε, και σαν να τό ξερε πώς έτσι θήμαστε από
πρίν. Έσύ βυθίστηκες σε παραλόισμα, που δεν ξε-

χωρίζα παρα πνοές από τά λόγια σου, και κείνος
έστάθηκε πένουθές μας, και γυρίζοντας προς το τρα-
πέζι, άπίθωσε έκεί το φανάρι του, και κοιτάζοντας
πάντα το φώς του άρχίνησε να λήη, σιγανά-σιγανά.
— Έρχομαι από την άκρογαλιά. Έτούτο το φώς
με φάνταζε άπόψε, και καθώς κινώμουνα κατά τους
βράχους, που σηκώνονταν: πελώριοι και ζιμωτοί
μέσα στη νύχτα, ή λάμψη τους έκοβε σαν μιὰ για-
λιστερή λάμα, σαν άκονισμένη λάμα, τά κύματα...
Τά κύματα που έρχόνταν βουίζοντας με σάλαγο
από τή Μπαρμπαραιά, και χύμιζαν να μου το σβύ-
σουνε... Τάχα γιατί να μου το σβύσουνε, έμένα του
καρδακούρη, που άγκάλιασα τά στήθια τους τόσες
βολές... Έτσι με λούσανε μονάχα οι ψυχάρες τους,
σαν να με ραντίζανε στη νύχτα οι νεκίδες του νε-
ρού... Καί χαιρόμουνα, με το ναι, γιατί έτσι δρο-
σερός σιαρφαλώνα στον άγέρα, ανέβαινα, όλο κι'
άνέβαινα στην κορφή από τά κύματα... Έτσι μου
φαινότανε, κ' είδες σάμπως θέλουμε να πετάξουμε
μές φαίνεται, και σάμπως πετάμε... Το ίδιο και
στ' όνειρό μου πάντα και τώρα βλέπω πώς ότι πε-
τάω.. Σηκώνομαι, σηκώνομαι: άλαφρυνά, και βυ-
θίζομαι: πάλε, και πλέχοντας σαν σε άθέρα από
πετούμενα, λέου, πώς θάγκαλιάσω, λέου πώς κάτι
θάνταμώσω ναγκαλιάσω... Έστειρα πάλε ζανακα-

τεβαίνω, λίγο λοζά, λίγο σαν του φτερού το τιμόνι
γυρίζω, δηλαδή την ούρα, λέμε... Έτούτα τά στή-
θια— και χτυπούσε τά στήθια του δυνατά — κάτι
λένε τότες θερμά στον άγέρα, κάτι μονάχα τους
φουσκώνοντας στ' άνοιχτό ποτάμι από τον άγέρα,
παίζουνε μέσα μιὰ μουσική βουίστή, σαν μιάν εκ-
κλησία που αντίβουίζει τή λειτουργία... Και τούτα
μου τά χέρια άδράχνουνε, δεν πιάνουνε, άδράχνουνε
κάποιες άλυσίδες στα ψηλά, κάποιες άλυσίδες με
χαλκάδες και τις σφεντονίζουνε πέρα-δωθε στον ά-
γέρα... Και οι άλυσίδες μου φανταζουνε πώς ποτές
δεν έχουνε άγκυρες δεμένες, παρα στις άκρες, πώς
να τό μολογήτω, κάτι μελίσινα, κάτι υποκυλούα
από άνθρωπάκια, κείνα τ' άνθρωπάκια που είναι σαν
έφταμηνίτικα... Και τά σαλεύω πέρα δώθε στη
νύχτα για να τά σκιαζω, ή παίνοω και τους χύνω
στα μάτια μιὰ χρυσιά φώς και στεβαίνοντανε,
πάν από χρυσές σπίνες φώς, σαν χρυσάφι που δε
μαζώνεται, τάχα μου, παρα γω το άδράχνω, έτσι
πετώντας στα μεσούρανα...

Τότες έγέλασε, και τότες παίνοοντας το φώς
του φαναριού τό σκασε στον τσίγο, το θριψάλισσε.

— Χάσου και σύ λοιπόν, χάσου από τά μάτια
μου! Δε σε χρειάστηκα ποτές μου... Έλα σιμά μου
Θεανώ, έλα παιδάκι σιμά μου, και γονάτισε, και

— Φιφή μου. Ἡ ἀγάπη ἔχει βόσωνα καὶ πικρίες πολλές. Ἐνα χαμόγελό της εἶναι χαμόγελο ἀγγέλων. Μιά πνοή της εἶναι αἰώνια χαρά. Πόσες φορές στὸ παραθυράκι τῆς κάμαράς μου προσμένοντας τὸν Ἀλέξανδρο ἔγυσα δάκρυα θερμά, δάκρυα πόνου καὶ στενοχωρίας πού δὲν τὸν ξαναγνώριζα. Ἡ καρδιά μου τότε χτυποῦσε σιγαλά, βιαστικά, ἀδύνατα καὶ μιὰ ἀνατριχίλα καὶ θέρμη ἔδερνε τὸ κορμί μου πού δὲν ἔβλεπα τὴ μορφή του καὶ δὲν ἔξάνοιγα ἕνα ψιθύρισμα καὶ μιὰ ματιά...

Πιασμένες ἀπὸ τὸ χέρι καὶ οἱ δύο προχωροῦσαν βαθυὰ στὸ δάσος, ἐνῷ ὀλόγυρά τους τὰ πουλιά ἐπαιζαν καὶ κελαδοῦσαν, τὰ μελίσιμα βουίζαν, τ' ἄνητη γελοῦσαν καὶ μυροβολοῦσαν.

— Ἴδὲ φιλιτάτη μοι, τὸν πάπητα τοῦτόν τῶν ἀνθέων, ὅστις παλινδοῦται ὡς ἡ κυματώδης θάλασσα καὶ πάλ्लεται ὡς στήθος φιλοστόργου μητρὸς ἐν τῇ μητρικῇ τοῦ πάθους στοργῇ. Ἴδὲ καὶ ἀπωτέρω ἐστὶ τὴν ἀκρόρειαν τοῦδε τοῦ ὄρους, ἣτις προβάλλει ὡς κεφαλή Μεδοῦσης ἐν τῷ μίσει τῶν ἀπορρώγων βράχων. Ἴδου καὶ αἴξ τις, ἣτις σκιρτᾷ ὡς παράφρων παρασύρουσα πρὸς τὴν βοσκὴν ἐξ ἀθῶα ἐρίφια. Ἀκροσθητή, Μαρίκα μου, καὶ τὸν αὐλὸν τῆς βουκόλου ἐκείνης, ὅστις ἐκβάλλει παρατόνους φθόγγους, ὡσεὶ ἀδημονούσης ψυχῆς. Ὡ, ποῖον θεσπέσιον γόητρον ἐκπαύλου ὠριότητος τῆς παντοδυναμίας τοῦ Πλάστου. Ὡ πόσον εὐδαίμων θὰ εἴμην ἡ τλήμων ἐὰν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Γεωργίου μοι ἀπύχει ὁ αὐτὸς ἱερός παλμός, οἷος καὶ ἐν τῇ ἐμῇ!

— Δὲ θὰ τὸ πιστέψης, Φιφή μου, πού ἡ σημερινὴ ἐκδρομὴ μας μοῦ ξαναφέρει στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδίᾳ μιὰ ἐνθύμηση μεγάλης εὐτυχίας... Ουμᾶμαι πῶς μιὰν ἀγούλα εἶχα βγῆ στὸ φράχτη τοῦ κήπου μας γιὰ νὰ μᾶσω βατόμουρα. Εἶταν οἱ ἀρχές πού γνωρίστηκα μὲ τὸν Ἀλέξανδρο. Ἡ οἰκογενειακὴ μας φίλια μᾶς ἔδινε τόλμη νὰ μιλοῦμε ἀθῶα καὶ ξάστερα. Ἐκείνη τῇ στιγμῇ περνοῦσε κείνος ἀπὸ σιμὰ μου. Σὰν ἄκουσα τὸ βῆμα του νῆρχεται, σὰν αἰστανθῆκα τὴν πνοή του, μιὰ ἀνατριχίλα ἔλουσε τὸ κορμί μου καὶ σὰν τὸ μωρὸ θέλησα νὰ κρυφθῶ στὸν κόρφο μάννας. Μ' ἐκούταζε αὐτὸς καὶ χαμογελοῦντας μοῦπε: — Πρόσεξε μὴ σὲ κεντήσῃ ἀγκάθι. — Κ' ἐγὼ χωρὶς νὰ τὸ θέλω, σὰ νὰ ἤθελα κάποιος βάρος νὰ βγάλω, σὰ μιὰ στενοχωρία, τοῦ ψιθύρισα, μὲ μιὰ φυσικὴ ὁρμή — Ἡ ἀγάπη σου ἀλήθεια μεῦ κέντησε πικρὰ τὴν καρδίᾳ, σὰν ἀγκάθι. — καὶ σὰν δειλὸ καὶ ξαφνισμένον πουλί ἔτρεξα καὶ κρύφτηκα

στὰ δέντρα τοῦ κήπου. Τὴν ἄλλη μέρα περπατῶντας στὶς πρασιναδὲς τοῦ κήπου μας ζάνοιξα στὴ ρίζα μιανῆς τρανταφυλλιᾶς ἕνα εὐωδιασμένον γραμματάκι. Εὐτὺς κατάλαβα πῶς εἶταν ἐκείνου. Μὲ τρεμουλιαστά χεῖρα ἔσκυψα καὶ τὸ πῆρα κοιτώντας δεξιὰ, ζερβιὰ σὰν κλέφτης. Ἐνα βόμβο τότε ἔκουσα σταυτιά μου καὶ μιὰ νέκρα αἰστανθῆκα ὀλόγυρά μου. Μοῦ φάνηκε ποῦμον μονάχη σ' ἕνα ἔρημο, ἀπέραντο τόπου. Μοῦ φάνηκε πῶς ὁ ξάστερος οὐρανὸς ἐχλώμιασε, πῶς τὰ πουλιά ἐσώπασαν καὶ ὅλη ἡ φύση νέκρωσε γιὰ τὸν ἔρωτά μου. Κουρασμένη κἄθησα κάτω ἀπὸ τὴν ἀμυγδαλίτ, καὶ ἀφοῦ τὸ φίλησα προσπαθῆσα νὰ τ' ἀνοίξω. Σιγά, σιγά καὶ τρέμοντας ἀπὸ συγκίνηση τ' ἀνοίξα καὶ ἀνοίγοντάς το αἰστανθῆκα νὰ μὲ ταμποῦν ὀλοῦθε ἀγκάθι: Ἐπικσα τὴν καρδίᾳ μου πού μοῦ χτυποῦσε βαρυὰ καὶ μὲ δακρυσιμένα μάτια προσπαθῆσα νὰ τὸ διαβάσω. Τὸ διαβάσα, τὸ ξαναδιάβασα, τὸ φύλαξα στὰ στήθη μου, τὸ ξανάβγαλα, τὸ ξαναφίλησα καὶ φτιάνοντάς το φυλαχτὸ τῶσθα σιμὰ στὴν καρδίᾳ μου. Νὰ ἐδῶ εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα του. Εἶναι περιττὸ νὰ σοῦ τὸ δείξω. Τὸ ξέρω ἀπ' ἔξω καθὼς κ' ἕνα τραγουδάκι πού μοῦχει στὸ τέλος.

— Μαρίκα μου, εὐδαίμων καὶ πανευδαίμων. Τρελλαινομαί διὰ τὴν εὐτυχία σου, διότι αὕτη εἶναι πανομοιότυπον τῆς ἐμῆς. Ἴδου θέσον καὶ σὺ ἐπὶ τῆς καρδίας μου τὴν χειρὰ σου καὶ θὰ αἰστανθῆς ἐν αὐτῇ τι.

— Φιφή μου, ἀλήθεια. Βλέπω καὶ αἰσθάνομαι σὰν κάτι βάρος νῆρχε.

— Ναι, φιλιτάτη. Ἡ καρδίᾳ μου φέρει βαρύτερον φορτίον, μιὰν ἐπιστολήν.

— Ἐπιστολήν! Γράμμα! Ἄ! βέβαια χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι τοῦ Γεωργίου σου.

— Ναι, τοῦ προσφιλοῦς μοι καὶ ἐρωτύλου Γεωργίου μοι. Ἄλλ' ἴδου, ἐγὼ δὲν εἶμι ἐγωίστρια διὰ νὰ σοῦ ἀποκρύψω ταύτην, λάβε καὶ ἀνάγνωθι αὐτὴν διὰ νὰ ἴδῃς τὰ ἱστορικά καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ ἐρωτῶντος με.

— Νὰ διαβάσω λοιπὸν τὸ γράμμα τοῦτο;

— Βεβαίως καὶ ἐλευθέρως.

— Ὡ εὐχαριστῶ. Ἄς δοῦμε λοιπὸν, εὐτυχισμένη μου τί σοῦ γράφει ὁ Γεωργάκης σου.

Δεσποσύνη

Ἄδυνατῶ διὰ τῆς γραφίδος νὰ σοὶ ἐκφράσω, περιπόθητέ μοι ἀγγελε τὸν πύρινον καὶ διακαῆ ἔρωτα ὃν ἠσθάνθη, ἀφ' ἧς ἐγνώρισα ὑμᾶς, οὐδὲ καὶ

δύναμαι νὰ παρουσιάσω πρὸς τι ἰδεώδες καὶ θεῖον τὴν καλλιέπειαν καὶ ἐκπαύλότητα τῆς ὑμετέρας ψυχῆς. Ὅποιαν λάβαν ἠραριστείου ἠσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἀξιολάτρευτός μοι, καὶ ποῖον πάθος μοὶ τιτρώσκει αὐτὴν, ἐγὼ ὁ τλήμων γινώσκω. Ἐν μειδιάματι σας, ἐν μόνον βλέμματι σας εἰσὶ δι' ἐμὲ ἡ ὑψίστη τῶν παρηγοριῶν. Πρὸς Θεοῦ, ἀρετὴ ἐλευθέραν τὴν ὑμετέραν ἀγνήν καρδίαν ν' ἀγαπήσῃ ἐν ἔνταλαιπωρούμενον, ὅπερ γονυκλιτῶς προσπίπτων πρὸ τῶν σῶν γονάτων αἰτᾷ παρ' ὑμῶν εὐσπλαγγίαν καὶ παρηγορίαν.

Ὁ ἐρῶν σε

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Γ. Γ. Διὰ νὰ ἐνοήσητε, δεσποίνις, τί ὑψίσταμαι καὶ τί πάσχω καὶ ποῖον ἀνίατον τραῦμα ἠνοίχθη ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀποστέλλω ὑμῖν ἐσωκλειστος ἐν ποιημάτων μοι, ὅπερ ἐν στιγμαῖς ὀδύνης καὶ θλίψεως συνέγραψα.

— Τί ὠραία, τί ὠραία, εὐτυχισμένη μου Φιφή. Βλέπω ὅτι ὁ ἐρῶν σε γράφει ποιήματα ὅπως καὶ ὁ ἰδικός μου. Τώρα ἄς διαβάσωμε καὶ τὸ ποίημα.

Τεκμήριον

Ἐκ τῆς καρδίας μου τοῦ βάθους
Φωνὴ ἀπαισία ὡς βρυχηθμός
Θέλει ἐξέλθῃ καὶ μετὰ πάθους
Ἄς σὲ ληνίσῃ μέγας κλυθμός,

Πρὸς τάφον ἀπειλὴς βαδίξω
Μοὶ εἶν' ἀδύνατον νὰ ἐλιπίσω.

Πρὸς κέντρα ἄραγε λακίξω

Ἡ μένω πάντοτε πρὸς τὰ ὀπίσω;

Πάντα ὁ ἐρωτῶλος σου!

— Λοιπὸν, τώρα ἐγωίστρια—τῆς εἶπε χαμογελοῦντας ἡ Φιφή, καὶ κρύβοντας στὸν κόρφο της τὸ γράμμα—δὲν θὰ μοὶ δείξῃς καὶ σὺ τὴν ἐπιστολήν τοῦ ἐρωτύλου σου Ἀλεξάνδρου;

— Ὁχι. Εἶναι περιττὸ νὰ σοῦ τὴν δείξω, ἀφοῦ τόσο τὴν ἔβαλα στὴν καρδίᾳ μου καὶ στὸ νοῦ, ὥστε χωρὶς ν' ἀφήσω ἕνα γιώτα μπόρει νὰ σοῦ τὴν πῶ ἀπέξω.

— Ἀληθῶς! Ἄρα, σὺ θὰ τὴν ἀπεστήθισες χιλιάκις ἴσως.

— Ὁχι, Φιφή μου, δύο φορές μονάχα. Γιατ εἶταν τόσο ἀπλή, τόσο ξέγνιαστη, τόσο χαριτωμένη, πού καθένας θὰ τὴν ἀποστήθιζε σὰν τὴ διαβάζε δύο φορές.

εἰπές μιὰ προσευχὴ, μιὰ προσευκούλα χαμηλή, σὰν ἐσένα ταπεινούλα... Στέκομαι ὄρθος, ὀλόρθος ἴσο νὰ τὴν ἀποτελειώσης...

Ἐσοῦθηκα κινεῖται του. Γονάτισα καὶ δὲν ξέρω τί ἀρχίθηκα νὰ λέω, μόνε σὰν νὰ μοῦ φαινότανε πῶς τὰ λόγια μου τὰ ξανάλεγε ἐσὺ, μέσα στὸ βῆμα σου τὸ παραλόγισμα, κάποια λόγια πού δὲν τὰ εἶχα ποτέ μου φαντασμένα. πού βγαίνανε σὰν νὰ ἤμουνα μεθυσμένη.

— Καλὰ, τώρα... Μιὰ Παναγίτσα μέσα σου, κυρά μου, καὶ νὰ χαρῆς, νὰ ζῆς νὰ χαίρεσαι... Ἐκεῖ πού εἶσαι νὰ βασιλεύης, ἐσὺ νὰ βασιλεύης, καὶ καμαρωμένη πάντα νὰ κυβερνᾷς καὶ νὰ μὴ κυβερνεῖσαι ποτέ σου... Γιὰ σοχάσου μιὰ μάννα, μιὰ μαννούλα, λέει πού πέθανε... Νὰ μιὰ μαννούλα πού ἔζησε μιὰ ζωούλα, μιὰ καλὴ ζωούλα, σ' ἄφισε, καὶ πέθανε... Τί ἀμάρτια! Καὶ σὺ τί λές πῶς ἦταν ἀμάρτια;.. Τόσο τὸ χειρότερον γιὰ μένα, πού ψάχνω πάντα στὸ σκοτάδι νὰ σπῆ μαντέψω, καὶ σὺ φεύγεις, πάντα μοῦ φεύγεις, καὶ μὲ γελᾷς, καὶ μὲ φοβᾷσαι... Ἐτσι πανταίχεις, ἔτσι περφηανεύσαι, ἔτσι τιμωριεῖσαι, καὶ περνᾷς τὸν καιρὸ σου δείχνοντας σὸν ἴδιον μένα πῶς εἶσαι παιδί της... Τυραγιέμαι πανταίχεις. Χά! χά! Κάτι ἄλλο θὰ θελεις νὰ εἰπῆς, γιὰ στοχάσου... καλότυχη...

Ἐπερπάταγε μέσα στὸ σκοτάδι τώρα. Πού πήγαινε; Θέ μου, πού σταμάτησε; Ἀπάνου σου.

— Γιὰ ἔκου, νιέ μου, καὶ γιὰ μοῦ εἶπε γελοῦντας πάλι δυνατὰ. Αἶ, μὴν κοιμᾶσαι τόσο βαρυὰ... Περίμενε, καὶ θάρρη ἡ ὦρα νὰ κοιμηθῆς βαρύτερα... Γιὰ σῆκω, σὲ ἀλήθεια καὶ θὰ γελᾷς, σῆκω καὶ ἀνάθω γιὰ χάρη σου καὶ γιὰ καλὸ σου τὸ φῶς... Ἐλα, ὀμπρός... Μὰ θάθελες καλλίτερα νὰ μ' ἀκούς στὸ σκοτάδι, καὶ νὰ μὴ μὲ βλέπεις, ἔτσι... Ἐτσι γιὰ σοῦ, εἶσαι παληκάρι, μὴ τρέμεις, μὴ σηκώνονται οἱ τρίχες σου, μὴ γουρλώνεις τὰ μάτια σου... Ἡ κόρη ἐσὺ, ἡ κόρη ἐσὺ... Σὲ βλέπω πού λαχταρίζεις νὰ ἴδῃς ἀνάμεσα στὸ σκοτάδι, μὰ τιμωριεῖσαι, μὰ θάποστᾶσθαι τὰ μάτια σου κοιτάζοντας... Αἶ, καὶ τί νὰ ἴδῃς, αἶ καὶ τί νὰ ἴδῃς... Ἐτσι νὰ λαχταρῆστε σὰν τὸ ψάρι πού βγαίνει ἀπὸ τὰ νερά του, νὰ σπαρταρῆστε στὴν ἀνατριχίλα τοῦ σκοταδιῶ... Γιὰ νὰ πιστεῦτε πῶς εἶναι ἡ νέκρα, καὶ πλειότερον θὰ λυγίστε ἀπὸ τὴν ὀμορφιὰ τοῦ σκοταδιῶ, πού τὸ χαιρούμαι... Ἐτσι καὶ μέσα στὸν τάφο... ἀπῆστε νῆρχεται σὲ σὰς τὸ χέρι μου σὰν λάμα κοφτερή, καὶ τὸ μάτι μου νὰ σὰς χύνῃ τὴν πίσσα στὰ μάτια... Δὲν ἐνεκρῶθηκα, μὰ ζῶ μὲ τοὺς νεκροὺς μου... Γιὰ χάρα σας πού νεῖότη κατέχουτε, καὶ ζῆτε στ' ἀλήθεια στὸ φῶς σὰν τίς φωτισμένους...

Γιὰ χάρα σου, κοπέλα μου, πού καὶ σὺ θές νὰ σὲ κρατοῦνε στὸ πνεύμα νὰ ζήσης... Μωρὲ γυναίκα πού τὴ λένε, μωρὲ ζωὴ πού τὴν κάνει κανένας σὲ μένα μέσα... Ἐβγάχνε τώρα στὸ σκοτάδι, κάτι ἀγγιζε, κάτι πασπάτευε σὰν νὰ χαιδεύε κάτι. Μέσα στὴ σιγαλιὰ σταμάτησε, μέσα στὴν καρδίᾳ τῆς βουβαμάρας. Καὶ ἀγροίκησε πῶς ἡ ἀπαλάμη του σοῦ χαιδεύε τὰ μαλλιά, καὶ πῶς τὰ δάχτυλά του περᾶσανε μέσα στὶς τρίχες σου τὰ κρούσταλλα... Καὶ δὲ μιλάς, καὶ δὲ σαλεύεις παρὰ τὰ βλέφαρα... καὶ γιὰ νὰ ἴδῃ ἡ καρδίᾳ σου, μωρὲ ἡ καρδίᾳ σου παίζει τὸν ταμπούρα... Πεινάει ἡ δόλια σου, ἡ παραδαρμένη σου ἡ καρδίᾳ. καὶ ἄθες νὰ ζῆς τιάξῃ τη, καὶ κοιμᾷς τη, καὶ ζύπναγέ τη... Μὴν τὴ βουβαίνεις ὀλότελα, μὰ κέρνα τη τὸ αἷμα σου ἀγάλικ, ἀγάλικ, καὶ δούλευέ τη μὲ χαμὸ ἀπὸ τὰ σένα... Εἶσαι ἕνας σκύλος ἢ ἕνας ἄνθρωπος ἐσὺ;.. μέσα στὸ σκοτάδι ψάχνω γιὰ νὰ τὸ ἴδῃ... Τί μὲ γνοιάζει τί εἶσαι;.. Μακάρι καὶ σκύλος, γιατί κανένας καλὰ καὶ δὲν οὐρλιάζει... Σοῦ καλοπιάνω τὸ στόμα γιὰ νὰ μὴν οὐρλιάζεις, καὶ σοῦ βουλῶνω τὸ κεφάλι σου μὲ τὰ δάχτυλά μου πού πήξανε σὰν τὸ μολύβι, βαρεῖα καὶ κρύα... Νὰ σὲ σφίξω ἔτσι, ὅπως εἶνε τὰ χεῖρα μου ἀπλωμένα ἀπάνουθε σου θὰ σοῦ τρακίσω ἕνα κόκκαλο, ἕνα γερὸ κόκκαλο, νὰ πονέσης... τί τῶφε-

— Λοιπόν άκουσε τη, Φιφή μου.

Μαρίκα μου,

Θυμάσαι τού κήπου σου τή φράχτη; Θυμάσαι και τ' άγκάθια της; "Αχ τ' άγκάθια τού κήπου σου. Αυτά σήμερα μου κεντούνε τήν καρδιά και μου τήν αίματώνουν άλύπητα.

Πότε μαζί θα βγοῦμε παίζοντας μιάν άνοιξη στον άνοιξιμένο κάμπο για να μάσουμε λουλούδια και να φτιάσουμε παρθενικά άμύρανα στέφανα τής άγάπης μας και τού καημού μας; "Αχ πότε καθισμένος σιμά σου θα γλυκοσθάνομαι όλη τή χάρη τής καρδιάς σου, τήν άγνότη τής ψυχής σου, τού λούλουδο τής όμορφιάς σου; "Αχ πότε κ' οί δυο θα χαθοῦμε στο παναιώνιο τού ήσυχο πέλαγο τής παντοτινής άγάπης και εύτυχίας, που βασιλεύει ή παρθενιά τής ψυχής κ' ή γαλήνη τής σκέψης;

"Αχ, σύ μονάχη τού ζέρεις.

Ο ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ ΣΟΥ

— Νά, άκουσε τώρα και τού ποιήμα. Είναι και τούτο άπλο κ' άξέγνιαστο.

Σ' Ήδέναι

"Ηθελα κύκνος να γενῶ
Ν' άρθῶ στο περιγιάλι
Στά μυρισμένα άνάμεσα
Λουλούδια να κουβῶ,
Και σαν διαβαίνεις να πειῶ
Στήν τρυφερή σου άγκάλη,
Νά παίρνω απ' τή χείλη σου
"Ενα φιλή άνοιβῶ.

Και τὰ φτερά ή άγάπη σου
Τ' άδύνατα να βιάση
Που ν' άνεβῶ στα σύγνεφα
Στά βάθη τ' οὐρανοῦ,
Κι' άνόμα πιῶ ψηλότερα
'Εκεί που σώνει ή πλάση
Νά πάγω νάβρω τήν πηγή
Τ' άθάνατου νεροῦ.

Και να σ' τὸ φέρω να τὸ πιῆς
'Αθάνατη να γίνης,
Βασίλισσα πεντάμορφη
'Όσο δὲ βάζει ὁ νοῦς,
Κ' ἐμὲ ὁ τάφος ὡς δεχτή,
Μὰ σὺ πάντα να μένης

Τού κόσμου τὸ προσκόνημα
Σὲ χρόνους μακρυνούς.

*Ένας μικρὸς ποιητὴς

Αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ ἥλιος κατακόκκινος ἀρχίζει να κρύβεται στὴ δύση ρήχοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν δεντρῶν λίγες χρυσὲς ὑστερινὲς ἀχτίνες με τὸ φλίσβισμα τοῦ ἀπαλοῦ ἀγέρα. Τὰ πουλιὰ κουρασμένα ἔπαυαν σιγαλὰ τὰ τραγούδια τους κ' ἡ φύση κουρασμένη κι' αὐτὴ ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς σιγῆς σιγὰ ἡσύχαζε φορῶντας τὸ ἀχνόμαυρο μαγνάδι τῆς.

"Ένας σιγαλὸς μονότονος ἦχος σίμαντρο ἀκούεται: τώρα στὴν σιγαλιὰ τοῦ κάμπου, σὰ μιὰ φωνὴ μυστικὰ καὶ οὐράνια ποῦ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς δυνατὰ σοῦ λείει, προσκόνει ἀνθρώπινο πλάσμα τὴν Παναϊώνια 'Αγάπη.

ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Κέρκυρα 1905
Τρυγητὴς

Κάποιος ταξιδιώτης εἶπε σ' ἕνα λογιώτατο:

— Τὸ ποτάμι συνεπῆρε τὸ χωράφι σου.
Και ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε:

— Και τί με μέλλει;

Κάποιος λογιώτατος συναπαντήσαντας τὸ γιατρό του τοῦ εἶπε:

— Νὰ με συμπαθῆς ποῦ δὲν ἐρρώστησα.

Κάποιος λογιώτατος, μαθώντας ὅτι ὁ κόρακας ζῆ ἀπάνου ἀπὸ διακόσα χρόνια, ἀγόρασε ἕναν και τὸν ἔθρεψε γιὰ δοκιμὴ.

Μιὰ φορὰ ὁ Μιστριώτης θέλοντας νὰ πιάσῃ ἕνα ποντίκι ποῦ τοῦτρωγε τὰ βιβλία, ἀάγκασε ἕνα κομμάτι κρέας και κάθησε ἀντίκρου του.

Κάποιος λογιώτατος ἰδόντας ἀπάνου σ' ἕνα δέντρο σπουργίτια, ἀροῦ πῆγε κρυφὰ ἀπὸ κάτου ἔπλωσε τὸ σακάκι του και σσιούσε τὸ δέντρο γιὰ νὰ τὰ πιάσῃ.

Κάποιος λογιώτατος ἀγόραζεν ἄλογο, κι ὅταν ἦρθε ἕνας ἄλλος και τὸ κοίταξε στὰ δόντια, ὁ λογιώτατος τοῦ εἶπε:

— Τί τὸ κοιτᾷς στὰ δόντια; κοίταξέ το πῶς τρώει και περπατᾷ.

Κάποιος λογιώτατος θέλοντας νὰ μάθῃ τᾶλογο του νὰ μὴν τρώῃ πολὺ δὲν τοῦδανε ταῖνι. Κι ὅταν τᾶλογο ψόφησε ἀπὸ τὴν πείνα εἶπε:

— Τί δυστυχία! τώρα ποῦμαθε νὰ μὴν τρώῃ τὸ εὐλογημένο πῆγε και ψόφησε.

λος;.. Μὰ τὰ χέρια μου νοιώθε τα σαν τὰ φτερά τού ἀητού να σου σαλπίζουνε στην καρδιά, να σου τρουμπετάρουνε τή δύναμή μου... Και εἶνε σαν τὰ σπαθιά τ' ἀκονισμένα ποῦ σκίζουνε λαβωματιῆς στον ἀθήρα λαμπερός... Μὰ ἐκεῖ δὲ στάει τὸ αίμα παρά στη φέξη τῆς κόψης... Και σὲ σένα ἔτσι θέλω νὰ δρᾶμῃ μέσα σου τὸ χέρι μου, λαβωμένο, ποῦ αὔριο θὰ βρωμᾶς σαν τὸ θρασίμι, πεθαμένος... "Ακουσ με ποῦ σ' τὸ κηρύνω στον αἶωνα κι' ἀμὴν νὰ φωνάξῃς μιὰ και καλή, νὰ ἰδῆς με τὰ μάτια σου τὴν όμορφιά τῆς και νὰ κλείσης τὰ δικά σου σαν πλάκα τάφου... Εἶσαι μεθυσμένος τᾶχα ἀπὸ τὸ κρασί τῆς, τὸ κρασί ποῦ σὲ κερνάει με τὰ χέρια τρεμουλιασμένα στον τρόπο τῆς ἀμαρτίας;.. Εἶσαι λαβωμένος ἀπὸ τὴν ξεμυτερή τῆς σαίτα, και ζαρώνεις ἐδῶ ἀμίλητος; και σφίγγεσαι στην ψυχὴ σου πεδουκλωμένος; Σάν τ' ἄλογο τὸ γέμικο, τὸ σκελεθρωμένο, τηρᾶς τὰ λειβάδια με μάτι βουρκωμένο, τὰ λειβάδια ποῦ ζατρεύει πηλαλώντας ἡ καμαρωμένη σου;.. Και σταματᾶς ἐδῶ, ἀπραγος και βαλαντωμένος! Τότες καλλιο νὰ ξαφνιαστῆς και νὰ ὀρηθήσῃς, και νὰ ξεφωνήσης βλέποντας πῶς δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὴν ἰδῆς... Νὰ ἐδῶ στο σκοτάδι κρύβεται, και σαν εἶσαι ἀνθρώπος ἐσὺ ἰδὲς τῆνε και καμάρωσέ τῆνε ἀτόφια, και πάσκισε νὰ κολυμπήσης μέσα στα μάτια τῆς

οὔλος, σαν τὸν ἀητό ποῦ κολυμπᾷ στον οὐρανὸ μέσα... Χά! χά! χά! Τί λέω, τί λέω!.. — "Υστερα σταματώντας, ἔβαλε τὰ δυο του δάχτυλα στο στόμα και σφουρίζε μιὰ σφουριζιά, δυο σφουριζιῆς, ποῦ ἐκυνηγήθηκαν μέσα στο σπῆτι, λυγίζανε σὲ φειδωσιῆς, κι' ἀπὲ δαχτυλίδι πέρασαν μέσα στην καρδιά μου, ἀναμένο, πύρινο τριπύρινο. Σάφνιασμα μέσα στο σκοτάδι, ποῦ λεγα, πῶς ἐχαράχτηκεν ἡ σακισμένη ἀστραπή με τὰ χεῖλια του, βγάνοντας τὸν πύρινον ἀχό, κ' ὕστερα ἐρχότανε τὸ γέλοιο του σαν τὴ βροντή. Κι' ἀπὲ εἶπε:

"Όμορφα ποῦ εἶναι... Εἶσαι ὥστοσο ζωντανός και τὰ χέρια μου σ' εὐλογᾶνε, δὲ σὲ πνίγουνε.. Και μέσα στο βυθὸ τῆς θάλασσας μου σὲ βλέπω... Νά, σὲ βλέπω στο σκοτάδι σαν ἀπὸ κερί καμαμένο, σαν ἀπὸ ἄδολο κερί... Λυώνω ἐνῶ και σὺ τίποτα... Λυώνω στην κατουρήσια μου ζωή... Χά! χά! Κι' ἔχου πάλε, Θεανῶ, νὰ σὲ κρᾶζω, νὰ σὲ πάρω στο χέρι, νὰ σὲ χουφτώσω στην ἀπλαμή μου, ποῦ σὲ λερώνει... Κολασμένα εἶναι τὰ χέρια μου, και ἡ ταπεινοσύνη σου θὰ ψωφίση, ἡ σκυλίσια ταπεινοσύνη σου, στα πόδια μου... Θὰ γειρῆς τὸ κεφάλι χαϊδεύοντας με... Δὲν τυραγνῶ παρά σὲ θέλω δικιά μου και σὲ συμπαθῶ, τ' ἀκούς; σὲ συμπαθῶ... Αἱ κύρ- "Αντρέα, σοῦ τὸ εἶπα νὰ μὴ μοιάσης τοῦ σκυ-

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ ἔξωτε-
ρικό ἔρ. χρ. 10

20 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίσκια τῆς Πλατείας Συν-
ταγματος, 'Ομόνοιας, 'Υπουργείου Οικονομικῶν
Σταθμοῦ Τροχιόδρομου ('Οφθαλματρεῖο), Σταθμοῦ
ὑπόγειου Σιδηρόδρομου ('Ομόνοια), στο καπνοπω-
λεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια),
στο βιβλιοπωλεῖο «'Εστίας» Γ. Κολάρου.

Στὸν Πειραιᾶ: Καπνοπωλεῖο Γ. Ξηροῦ, ὁδ. Βου-
δουάνας ἀρ. 1, σιμά στην Τρούμπα.

'Η συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνός
χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΟΥΤΕ

οἱ Βούργαροι οὔτε ὁ 'Ηγεμόνας τους—νὰν τὸ
ξέρετε καλά αὐτό, ὦ Ρωμοῖ! — δὲ θὰ γίνωνν
ποτὲ ἠρωες ὑπερέτις, ὅσο κι ἂν τοὺς βρίζει
με τᾶρθρα του τᾶμασκάρεντα ὁ Κανελλίδης κ'
οἱ ἄλλοι μεγαλοφαφιάτῳρες τοῦ τύπου μας.
Νὰ ποῦ ὁ 'Ηγεμόνας τους ταξιδεύει στην Ἐθ-
ρώπη γιὰ νὰ ΜΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙ. Μὲ τέ-
τιον 'Ηγεμόνα τί ὑπερέτια μπορεῖ νὰ φτιάξει
κανεῖς;

'Ο Φερδινάνδος δὲν ταξιδεύει incognito
ταξιδεύει με ὄλο τὸ νταηλίκι του σαν 'Ηγεμό-
νας. Δὲν πάει στα καμαρίνια τῆς "Όπερας και
τοῦ Φολι Μπερζὲ νὰ συχαρεῖ τις τραγουδίστριες
και τις μπαλαρίνες; τραβᾷ ἴσια στα 'Ηλύσια
νὰ δεῖ τὸ Δουμπὲ και ν' ἀκούσει ἀπὸ τὸ στόμα
του, σ' ἐπίσημο δειπνο, πῶς ὁ λαός του εἶναι
ἀντρέιος. 'Ο Φερδινάνδος λοιπὸν ταξιδεύει
ὄχι γιὰ νὰ διασκεδάσει, μὰ γιὰ νὰ διαφερτέψει
τὸ κράτος του.

'Ο Καρκαβίτσας στο περασμένο φύλλο

λιού, παρά ἡ καρδιά σου νὰ εἶναι ἀτσάλι... Μὴν τὴ
σκάζεις στην ἀτσάλωπετρα γιατί φωτιῆς σπιθοβολᾷει
και καιεῖ...—Κι' ἔκουσα κάτι ποῦ ἀντήχησε σαν
κουραριῦ πέταμα στο πάτωμα, κ' ὕστερα ἕνα βογγη-
τητὸ ἀνακατωμένο με τὸ γέλοιο του, ἕνα βογγητὸ
πονεμένο. "Υστερα γέλοιο, γέλοιο κολασμένα, κι'
ἀπὲ πάλε κάτι σαν κλάμα μέσα σὲ ὕπνο, βουβό,
σαν ἀπὸ βραχνᾶ... Θέ μου και Παναγιᾶ μου, εἶπα,
τί ἔκαμες;.. Ζουρλαθηκες;.. "Ω, ποῦ ἡ κόλκτι νὰ
μᾶς καταπιῆ στ' ἀλήθεια, τονὲ σκότωσες;.

"Ἐτρεξά στον καναπέ, ἔπεσα ἀπάνου ἀνοίγοντας
τὰ χέρια στα σκοτάδια, στον ἄδειον ἠσκιο σου,
πασπατέψα χᾶμου, και σέρποντας, ψάχνοντας ἰλό-
γυρα, ἀγγίζοντας στα σκαμνιά και στους τοίχους,
χτυπώντας τὸ κεφάλι. ἔμπωξα τὸ τραπέζι, και σκόν-
ταψα στα πόδια σου. Συφορα μου! 'Απάνου σου ἡ
ψυχὴ μου ἔγειρε, και σὺ πῆρα στα χέρια τὸ κεφάλι.
'Η καρδιά σου χτύπησε κι' ἀνάσαινες πάντα βα-
ρειά. "Ἐβαλ'ε τὰ δάχτυλα μου στα μάτια σου; τὰ
βλέφαρά σου ἐπαίζανε πάντα σαν μισοξέψυχη πετα-
λούδα, κοκκαλιασμένη.

— "Αντρέα! "Αντρέα!.. Ἐῦπνα!.. "Αντρέα μου!..

"Υστερα ἀπὸ καιρό. Σοῦ γράφω.

μίλησε για τις καταπραϊνές που σά βροχή τώ
ρα τώρα πέρφτουνε σιδ οβέρκο μας. Μιά κα-
τραπακιά. κι απ' τις φίνες μάλιστα, είναι κ' η
πρόποση του Λουμπέ κ' η απάντηση του Φερ-
δινάνδου. Κι όμως τη χονέψαμε κι αυτή δί-
χως να βγάλουμε τσιμουδιά. Και δάχουμε την
αδιαντροπιά αύριο να ξαναρχίσουμε τα συλλο-
γίσματα, τὰ συνειδημένα μας, για την «υπε-
ροχή της Έλλ. Φυλής απέναντι των βαρβα-
ρων όροδων του Αίμου»

Νάν τη χαιρόμαστε την υπεροχή μας και
νάν τη φυλάζουμε στη γνάλα μη μās τη φτώ-
σουν οι μύγες την κανακάρικη. Και στο με-
ταξύ οι Βούργαροι, δέν περιάζει, ως περνάνε
στά μάτια του πολιτισμένου κόσμου γι' «άν-
τροίος» λαός κι ως κερδίζουμε σημιπάθειες που
τις είχαμε πρώτα έμεις και που τις αφήσαμε
με την άμναλοσύνη μας να χαθόνε για πάντα.

Θά μās πείτε πως οι Βούργαροι εδνυχί-
σανε, κοντά σι' άλλα, νάχουμε και 'Ηγεμόνα
που να μην αγαπάει τὰ γλέντια. Λέτε, μαθές,
νάνα απαραίτητος ένας τέιος 'Ηγεμόνας σε
κάθε έθνος μικρό που θέλει να ζήσει και που
φαντάζεται πως έχει κάποια μεγάλη και ιερή
άποστολή;

ΕΝΑ

πολύ δυνατό όσο κι αλήθινό έφθρι τυπώθηκε στο
«Ν. Άστν» την περασμένη Τετράδη για την ιταν-
τοδύναμη Βουλευτοκρατία.

Κάτου από τον άρκετά έκφραστικό τίτλο «Βου-
λευτική υπερτροφία» ο άρθρογράφος αποδείχνει πως
έν ή βουλευτής κατάνησε παντοδύναμος, σε του το
φταίει ή Πολιτεία με τους υπαλλήλους της που
τους έχει βρωμοσυνειθίσει να μην κάνουν την παρα-
μικρή, νόμιμη πάντα, εύκολία στον πολίτη ή δε
δάνε στο πλάι του τον προστάτη του βουλευτή.

Το «Ν. Άστν» δείχνει και τη γιατριά της
άρρώστιας μας αυτής, με το γιατρικό του, όσο θα-
ματουργό κι αν είναι, θα πεταχτεί στα σκοπιθία,
αφού κανένας μας δέν το παραδέχεται πως δέν εί-
μαστε γεροί σε όλα μας, κ' έτσι δε μās χρειάζουν-
ται γιατρικά.

ΟΛΟΙ

οι βιβλιοπώληδες εδώ και στις επαρχίες πήρανε χά-
ρισμα το προπερασμένο φύλλο του «Νουμά» (άρθρ.
166) που πρώτο πρώτο στην πρώτη σελίδα του είχε

το γράμμα του κ. Α. Α. για το βιβλιοκαπηλικό
σκάνταλο του κ. Καλότυχο. Ο συνεργάτης μας,
καθώς θυμόσαστε, σούβουλε τον βιβλιοπώληδες να
τραβήξουν τον κ. Καλότυχο στα δικαστήρια και,
χωρίς νάνα βιβλιοπώλης, πρόσφερε από την τσέπη
του εκατό δραχμές για δικαστικά έξοδα. Οι βιβλιο-
πώληδες όμως, καθώς μαθαίνουμε από φίλους μας,
τόσο συγκινηθήκανε από τη σωστή αυτή και σω-
τήρια, για το πουργί τους, γνώμη, ώστε λίγο ακόμα
και θάνακρηξουν τον καλότυχο βιβλιοκαπήλο...
ευεργέτη τους.

Ότα λοιπόν αυτοί που ζημιώνονται από τα
τέτια δε δίνουν πεντάρα, γιατί να συγκινηθεί ο κ.
Υπουργός που μπορεί το κάτου κάτου να ύποστη-
ρίξει τη βιβλιοκαπηλεία των υπαλλήλων του από
κομματική ανάγκη;

Μαθαμε και κάτι άλλο, παραπολύ τιμητικό για
τον κ. Καλότυχο. Η άφεντιά του δηλ. πρι χειρο-
ποιηθεί άνωτερος υπάλληλος του Υπουργείου της
Παιδείας και Βιβλιοκαπήλος, είτανε δημοδιδάσκα-
λος κ' είχε δυο φορές παυθεί γι' άσυμβίβαστη δια-
γωγή, καθώς αναφέρνανε οι Έπιθεωρητές στην έκ-
θεσή τους. Σε μια μάλιστα απ' αυτές τις έκθεσες
ο κ. Χαρίσ. Παπαμάρκος, τμηματάρχης τότε στο
Υπουργείο, άποκαλούσε τον κ. Καλότυχο «μεμυ-
ρωμένον μειράκιον», ίσως γιατί θάχε τη μανία τότε
να μεταχειρίζεται βαριές μυρουδιές, καθώς τώρα με-
ταχειρίζεται μεμυρωμένα μπιλιεστάκια για να πιέζει
τους δασκάλους να μπάζουνε στα σχολεία τὰ μεμυ-
ρωμένα βιβλία του.

ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Άρθρο του «Κάπιου» που τυπώσαμε σε τέσσερα
φύλλα του «Νουμά» (άρθρ. 163-166) κάμανε άρ-
κετή έντύπωση, καθώς σι' αλήθεια τους ζήιζε, κ'
έτσι ο κόπος του φίλου μας που τάγραψε δέν πήγε
στα χαμένα. Έδώ διαδαστήκανε με πολύ ένδιαφέρο,
μα και στις επαρχίες, καθώς μās γράφουν από κει
φίλοι μας, φαίνεται πως συγκινήσανε βαθιά και τους
δασκάλους και κάθε άλλον που τυχε νάν τὰ διαβάσει.
Σε μια έπαρχία μάλιστα μαθαίνουμε πως ο Πρόε-
δρος του έκει Διδακταλικού Συλλόγου θάν τὰ δια-
βί. άσει σε δημόσια συνεδρίαση νάν τ' άκούσουν όλ' οι
δα σκάλοι.

Ένας από τους πολλούς φίλους που μās γρά-
ψανε γι' αυτά τὰ άρθρα, φοβόται, λέει, πως δε θά
γίνει ούτε το παραμικρό από τὰ τόσα σωστά που

προτείνει ο συνεργάτης μας. Μα ποιός είχε ποτέ
καμιά τέτια έλπίδα; Το Υπουργείο μας τώρα άλλη
έγνοια, βλέπετε, δέν έχει παρά πως να διορθώσει
την Έκπαίδεψη!

ΑΗΟ

μιά κουβέντα πουκανε ο Κανελλίδης με τον Κωστα-
γερακάρη μάθαμε πως ο φονιάς του Ντεληγιάννη
μιλάει την καθαρεύουσα καλύτερα κι από το Μι-
στριώτη ακόμα. Η κουβέντα αυτή τυπώθηκε στους
«Καιρούς» της περασμένης Δευτέρας κ' είναι να
βάστας την κοιλιά σου από τὰ γέλια.

— «Μετέβην εις την κατοικίαν μου, λέει ο Κω-
σταγερακάρης, και εύρον την γυναίκα μου και τὰ
δυστυχή τέκνα μου εις κατάστασιν οίκτράν. Ηρώ-
τησα εάν έφαγον, διότι εγώ δέν είχον ουδέ ύβο-
λόν...»

Και ή κουβέντα του φονιά τραβάει έτσι, στην
ίδια νόττα, και μās κάνει να πιστέψουμε πως ή
πατρίδα μας, κοντά στα τόσα άλλα φρούτα της,
εύτύχησε ναποχτήσει και λόγιους φονιάδες. Άδι-
φορο τώρα αν ο Κωσταγερακάρης μίλησε της μάνας
του τη γλώσσα κι ο Κανελλίδης του μεταφράσε τα
λόγια του σε άλκαμπουρνέζικα.

Η «ΕΣΤΙΑ»

της Τετράδης, μ' ένα ιδιαίτερο τελεγράφημα της
από τη Λόντρα, μās έδωσε την καλή είδηση πως
ο Βασιλιάς μου αυτή τη φορά δε θά ταξιδέψει ιν-
σομμία, καθώς πάντα, στην Άγγλία, κ' έτσι θάν
του γίνει επίσημη ύποδοχή από τον Έδουαρδο και
τον Άγγλικό λαό.

Όταν ο έχτρος μας φέρνεται καλά, δε ζημιω-
νόμαστε νάν τον μιμούμαστε. Και να που αυτή τη
φορά ή μεγάλη έπιτυχία του Φερδινάνδου στο Πα-
ρίσι μās έδειξε τί πρέπει που και που, έτσι για
κάπια ποικιλία, να γίνεται.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ
ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ
ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ
Ο ΨΕΥΤΗΣ

Δυστυχομένη! Θά σου τὰ γραψω μια ήμέρα να
τα χαρής μέσα σε τραγουδιστά λόγια. Ήτανε γρα-
φτό σου να ζήσης έσυ μακρυνά, τόσο μακρυνά. Ποιός
ξέρει σήμερα τί θα σκέρτεσαι για μένα, και τί θα
ζή δλόγυρά σου, ύστερα από τότες... Περιμένε πάν-
τα να ξαναγυρίσω. Θά σου τὰ είπω και γώ μ'
έσπρα μαλλιά, κάτου από τον ήσκιο του πάντα, τον
ήσκιο του τον προγονικό. Τώρα δέν ήθελα άλλο,
παρά να σε ιδώ μια ήμέρα, και θάν το θελήσω πλειό-
τερο να γείνη. Να γυρίσω στην άκρογιαλιά μας,
και θαρρώ, και το πιστεύω, πως ο Γιάννης πάντα
θά σου φέρνη τὰ λουλούδια του, και πως πάντα
κείνος θά τραγουδάει, ο μοναχός που θά τραγουδάη
δληνύχτα... Έλα να πάμε στο γυκλό!...

Καλή άντάμωση
Αντρέας

Κέρκυρα 1905.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΥΧΙΑΔΗΣ. Μπορείς, Φιλοκλή, να μου πής
τί είναι αυτό που κάνει τους πολλούς ν' αποθυμούν
την ψυχή, ως που κ' οι ίδιοι να έσχαριστιούνται,
έταν δε λένε τίποτα σωστό, και να προσέχουν πα-
ραπολύ σε κείνους που δηγιούνται τὰ τέτοια;

ΦΙΛΟΚΛΗΣ. Πολλά είναι, Τυχιάδη, τὰ όσα
αναγκάζουνε μερικούς ανθρώπους να λέν ψέματα για
το σωφέρο τους.

ΤΥΧ. Αυτά δέν έχουν καμιά σέση, καθώς λέει
κι ο λόγος, μήτε σε ρώτησα για όσους από ανάγκη
λέν ψέματα, γιατί αυτοί βέβαια μπορεί να συχωρε-
θούν, ή καλύτερα, μερικοί απ' αυτούς είναι και
αξιέπαινοι, όσοι ή έχτρος ξεγέλασαν ή για τη σω-
τηρία τους μεταχειρίστηκαν τέτοιο μέσο στις συφο-
ρές. καθώς έκανε πολλές φορές κι ο Όδυσσεύς και

για να γλυτόνη τη ζωή του και για να σιγουράρη
το γυρισμό των συντρόφων του. Μα σου λέω, φίλε
μου, για κείνους που χωρίς ανάγκη προτιμούν το
ψέμα από την αλήθεια, νοιώθοντας έσχαριστήση με
τουτό κ' επιμένοντας σ' αυτό χωρίς καμιά βιαστι-
κήν ανάγκη. Θέλω λοιπόν να μάθω για ποιάν ώφέ-
λεια αυτοί λένε το ψέμα.

ΦΙΛ. Μπα! αλήθεια, έχεις ανακαλύψει τώρα
τίποτα τέτοιους, που τήχουν από φυσικό τους να-
γαπούν την ψευτιά;

ΤΥΧ. Και παραπολλοί είναι οι τέτοιοι.
ΦΙΛ. Μα τί άλλο λοιπόν παρά άνοησία πρέπει
να παραδεχτούμε ότι είναι σ' αυτούς ή άφορμή να
μην λέν αλήθεια, αφού προτιμούν το χειρότερο από
το καλύτερο;

ΤΥΧ. Τίποτ' απ' αυτά, γιατί εγώ μπορώ να
σου δείξω πολλούς, φρόνιμους ως προς τάλλα και
μεγάλους στο μυαλό, που δέν ξέρω πως τους έχει
κυριέψει αυτό το κακό κι αγαπούν το ψέμα, ως
που να λυπάμαι, πως τέτοιοι άνθρωποι, ένώ είναι
καλότατοι σ' όλα, έσχαριστιούνται όμως να γελάνε
και τον έαυτό τους κι όσους τους πλησιάζουνε, γιατί
έσυ πρέπει να γνωρίζης καλύτερ' από μένα ότι κείνοι
οι παλαιοί, ο Ηρόδοτος δηλ. και ο Κτησίας ο Κνί-
διος και πριν απ' αυτούς οι ποιητάδες κι ο ίδιος ο